

*Fildelningsvanorna bland
gymnasieungdomar*

Marcus Olsson
Anders Sjöberg

Sammanfattning

Titel:	Fildelningsvanor bland ungdomar
Författare:	Anders Sjöberg & Marcus Olsson
Handledare:	Jan Aidemark
Institution:	Matematiska och systemtekniska institutionen
Kurs:	IVC730
Problemformulering:	På vilket sätt skiljer sig fildelningsvanorna mellan män och kvinnor lokalt i Växjö och i Sverige? Hur påverkar fildelningen individernas köpbeteenden? På vilket sätt påverkar lagar och regler fildelningen hos individer?
Syfte:	Avsikten med vår uppsats är att ta reda på vilka skillnader det finns vad gäller fildelningsvanor hos ungdomar i Växjö och jämföra detta med hur det ser ut i övriga landet. Vi vill också veta vilka övriga faktorer som påverkar folk till att fildela respektive inte fildela.
Metod:	Undersökningsmetoden har varit kvantitativ. Empirin har samlats in genom att göra en enkätundersökning. Enkäterna har sedan behandlats i en databas.
Slutsats:	En klar majoritet av gymnasieungdomar fildelar. Även om vissa skillnader finns mellan könen så är de på många punkter såsom bandbredd och moraliska inställning lika. Fildelningen påverkar även köpbeteendet hos vår målgrupp som i många fall oftare laddade ner än köpte vissa sorters media. Lagstiftningen har inte heller någon större påverkan på deras fildelningsvanor.

Summary in English

Title:	Filesharing amongst youths.
Author:	Marcus Olsson
Tutor:	Jan Aidemark
Institution:	The School of Mathematics and Systems Engineering
Course:	IVC730
Problem description:	In which way do file sharing habits differ amongst men and women locally in Växjö and all over Sweden? How does file sharing affect persons consuming habits? In which way do laws and rules affect file sharing amongst individuals?
Purpose:	The purpose with our paper is to find out the differences concerning file sharing habits among youths in Växjö and compare it with Sweden in general. We also want to find out which other factors affect people to share files contrary not share files
Method:	The research method of choice has been a quantitative one. The Empirical data has been gathered through a survey. These surveys has then been sorted into a database
Conclusion:	A clear majority of gymnasial youths fileshares. Even if there is some differences occurs between the genders they are on most levels, like bandwidth and moral attitude, alike. File sharing affects the purchasing habits as well. Many in our population preferred to download most sorts of medias instead of purchasing them. The law didn't either have any effect on their file sharing habits.

1. Inledning.....	6
1.2 Problemformulering	7
1.3 Syfte	7
1.4 Avgränsningar	7
2 Metod	8
2.1 Kvantitativ forskningsmetod	8
2.2 Hypotetisk - deduktiv metod	8
2.3 Validitet.....	8
2.4 Reliabilitet	9
2.5 Reflektande uppsats	9
2.6 Material	10
2.6.1 Informationssökning.....	10
2.6.2 Källhantering	10
2.7 Enkätundersökningen	11
2.7.1 Syfte och mål med enkätundersökningen.....	11
2.7.2 Enkätens utformning	11
2.7.3 Population.....	14
2.7.4 Databehandling för enkäter	14
3 Teori	15
3.1 Upphovsrätt	15
3.2 Lagens påverkan på fildelning	16
3.3 Fildelning genom tiderna	16
3.4 Artister och fildelning	19
3.5 Fildelning	20
3.6 P2P	20
3.8 Piratbyrån	21
3.9 Antipiratbyrån	22
3.10 Uppkopplingsalternativ	23
3.11 Priser och tillgänglighet på media	24
3.12 Förändring i försäljning.....	25
3.13 Distanshandel	26
3.14 Konsumtionsmönster hos fildelare	27
4. Empiri.....	28
4.1 Kön fördelning.....	28
4.2 Respondenternas syn på priserna i handeln.....	29
4.3 Respondenternas Internetuppkopplingar.....	30
4.4 Antal av respondenterna som någon gång fildelat	31
4.5 Antal av respondenterna som fildelat lagligt kontra olagligt respektive både lagligt och olagligt.....	31
4.6 Respondenternas nedladdningsfrekvens	32
4.7 Respondenternas nerladdningsmängd	33
4.8 Efterhand köpt produkt.....	34
4.9 Upptäckt nytt genom fildelning.....	35
4.10 antal respondenterna som trodde att de skulle ha köpt av det de laddade ner om fildelningsteknikerna inte fanns.	37
4.11 Media respondenterna oftare köpte istället för att ladda ner	38
4.12 Rädslan för att bli tagen av polis på grund av fildelning	38
4.13 Moralen kring fildelningen.....	39
4.14 Positivt respektive negativt med fildelning	40
5. Analys.....	41

5.1 Hur skiljer sig fildelningsvanorna mellan olika grupper.....	41
5.11 Skillnaden mellan könen i fildelningsfrågan.....	41
5.12 Bandbredden.....	43
5.13 Nerladdning lagligt eller olagligt	44
5.14 Nerladdningsfrekvenserna.....	44
5.2 Hur skiljer sig köp beteendena mellan män och kvinnor	45
5.2.1 Musik.....	46
5.2.2 Film	46
5.2.3 Spel.....	47
5.2.4 Program	47
5.2.5 Böcker	47
5.3 Lagen och moralens inverkan på fildelningen	48
6. Resultat.....	50
6.1 Slutsats	50
6.2 Diskussion	51
Litteraturförteckning:	53
Bilaga 1 – Enkätundersökningen.....	56
Matematiska och systemtekniska institutionen	58

1. Inledning

Fildelning innebär i grund och botten att man delar olika typer av filer användare emellan. Fildelning har varit ett uppmärksammat ämne i media och i politiken de senaste åren. I takt med att allt fler hushåll är uppkopplade och tillgången till allt större bandbredd har ökat så har detta lett till att fildelningen ökat sedan tekniken möjliggjordes. Fler än en miljon använder idag fildelningsprogram, undersökningar från statistiska centralbyrån visar att ungefär var femte person bland alla åldrar har använt sig av fildelningsprogram. Värt att nämna är också att det är en större del män som fildelar än kvinnor enligt SCB:s undersökning. De som fildelar mest är män i åldern 16-24 år (SCB, 2006).

Förespråkarna som Piratbyrån går ut med budskap om att information ska få vara fri samtidigt som motståndare som Anti piratbyrån slåss för att bevara upphovsrätten. Våren 2005 skedde en ändring i upphovsrättslagen som gjorde det olagligt att ladda ner upphovsrättskyddat material, innan var enbart uppladdning av detta olagligt. Trots detta fortsätter folk att fildela eftersom lagändringen inte fått den rättsliga effekt motståndarna till den illegala fildelningen önskat.

Fildelningskulturen har öppnat upp möjligheter för alla att få tag på det man vill när man vill det. Detta har märkts stort på försäljningen av diverse media, exempelvis musikbranschen som enligt IFPI tappat stort de senaste åren. Många använder sig idag av fildelning för att snabbt och enkelt få tag på det de vill ha utan att behöva betala för det. Detta märks tydligt på de yngre generationerna män och kvinnor som står för större delen av all fildelning i Sverige. De har tillgång till bra bandbredd, tekniskt kunnande och ser fildelning och olaglig fildelning som en rättighet snarare än ett brott.

1.2 Problemformulering

På vilket sätt skiljer sig fildelningsvanorna mellan killar och tjejer lokalt i Växjö och i Sverige?

Hur påverkar fildelningen individernas köpbeteenden?

På vilket sätt påverkar lagar och regler fildelningen hos individer?

1.3 Syfte

Avsikten med vår uppsats är att ta reda på vilka skillnader det finns vad gäller fildelningsvanor hos ungdomar i Växjö och jämföra detta med hur det ser ut i övriga landet. Vi vill också veta vilka övriga faktorer som påverkar folk till att fildela respektive inte fildela.

1.4 Avgränsningar

Vi avser inte att göra en någon djupare analys om hur tekniken som används vid fildelning fungerar utan snarare varför den används. Vi syftar inte till att beröra den organiserade brottsligheten och de som går in för att tjäna pengar genom att sälja och distribuera kopierat material. Vad det gäller användare så har vi gjort en undersökning på gymnasieelever i Växjö, våra egna siffror baseras alltså på deras åsikter.

Fokus kommer främst att ligga på fildelningen i Sverige då vi finner detta mest intressant rörande vår studie eftersom lagar, etik och moral skiljer sig länder emellan. Vi kommer att belysa film, musik, spel, programvara samt böcker men lägga störst vikt vid musik och musikindustrin eftersom denna bransch är mest omdebatterad i dagsläget.

2 Metod

2.1 Kvantitativ forskningsmetod

I kvantitativa forskningsmetoder används mätningar och kvantifiering med hjälp av matematik och statistik. Experiment som test, prov, enkäter och frågeformulär m.m. kännetecknar den kvantitativa forskningsmetoden.

Vi valde den kvantitativa metoden för att kunna besvara våra frågeställningar som rör fildelningsvanor och vår målgrupps inställning till fildelning. Vi genomförde enkätundersökning för att ta reda på hur gymnasieungdomar i Växjö nyttjade fildelning och vad de har för syn på fildelningen.

2.2 Hypotetisk - deduktiv metod

I den hypotetiskt-deduktiva metoden ställer man upp ett antal hypoteser som premisser. Sedan undersöker man hypoteserna och efter hypotesernas utfall gör man en deduktiv slutledning. Med hjälp av denna metod kan man falsifiera möjliga orsaker till t.ex. varför det man undersöker är som det är. Allt eftersom hypoteserna falsifieras så kommer man närmare sitt mål med det man vill ta reda på eller undersöka. Stämmer en hypotes så har man hittat en möjlig orsak till varför det man undersöker är som det är. Man använder sig alltså både av empirisk fakta och logiska slutsatser.

2.3 Validitet

”Validitet innebär att man verkligen har undersökt det man ville undersöka och ingenting annat”(Thuren, 2003, s.22). För att vi ska få hög validitet i vår undersökning måste alltså vår mätning (enkätundersökning) vara relevant till vårt uppsatta mål som möjligt. Det var alltså viktigt för oss att ställa rätt frågor kopplat till vår frågeställning för att nå önskad validitet.

2.4 Reliabilitet

Reliabilitet betyder tillförlitlighet och syftar på att det man undersöker är undersökt på rätt sätt. Tillfälligheter får inte påverka resultaten om man ska få hög reliabilitet. ”En opinionsundersökning måste bygga på ett representativt urval personer så att inte tillfälligheter påverkar resultatet” (Thuren, 2003, s.22). Realiteten i vårt fall mäter alltså hur väl vår enkätundersökning ger oss de svar vi önskar få i våra frågor.

2.5 Reflekerande uppsats

Fildelning är ett relativt nytt begrepp och ett aktuellt ämne som i dagsläget skapat stor debatt mellan förespråkare och motståndare. Eftersom det inte fanns någon större mängd skriven teori kring fenomenet kopplat till vår frågeställning lade vi större vikt på vår empiriska studie och statistik som fanns att tillgå för att hitta olika samband som kunde besvara våra frågeställningar. En stor del av uppsatsen består av empiri, diskussion och analys.

2.6 Material

2.6.1 Informationssökning

Den information vi har använt oss utav för denna studie har vi kommit över genom tre olika steg. Det första vi gjorde var att söka litteratur genom Växjö universitets bibliotek men då det inte finns så mycket publicerat rörande fildelning i tryckt bokform gav detta ett ganska smalt utbud av information. Nästa steg var att utvidga vår informationssökning till Internet och där söka olika tidskrifter, publicerade uppsatser och artiklar rörande ämnet. Via Internet kunde vi också nå ut till de främsta förespråkarna och motståndarna till illegal fildelning. Det tredje steget var att aktivt följa debatter och aktuella händelser inom detta område via media. Då fildelning i skrivandets stund är ett hett och uppmärksammat debattämne media pumpar ut information rörande illegal fildelning. Förutom dessa tre steg har vi även utformat en enkät där vi formulerat frågorna på så vis att de skall hjälpa oss besvara vår frågeställning mer information om denna följer senare.

2.6.2 Källhantering

Det finns inte så mycket skrivet i tryckt bokform inom ämnet fildelning eller illegal fildelning därför har vi till ganska stor del vart tvungna att använda oss av undersökningar, debatter och artiklar och dessa är oftast partiska till antingen förespråkares eller motståndares synvinkel. Detta har lett till att vi fått bedöma varje enskild källa efter dess tillförlitlighet där vi fått ta källans vinkling i åtanke efter vem som säger vad beroende på vilken sida om tycket de står på. Viktigt för oss är att lyfta fram båda parter åsikter dvs. både motståndare till fildelning och förespråkare till fildelning eftersom vi skall vara så opartiska till frågorna som möjligt.

2.7 Enkätundersökningen

2.7.1 Syfte och mål med enkätundersökningen

Syftet med vår enkätundersökning är att besvara vår frågeställning genom våra respondenters svar. Vi vill ta reda på om de laddar ner olagligt, både lagligt och olagligt eller bara lagligt och utifrån vilka förutsättningar, hur mycket de laddar och i så fall vad de laddar ner. Vi vill veta varför de laddar ner olagligt och hur de som laddar ner olagligt berättigar att de begår ett brott. Eftersom det är olagligt att fildela upphovsrättsskyddat material så vill vi också veta om de är rädda för att bli ställda inför rätta och kanske rent utav fällas i domstol. Fildelningen kan leda till positiva respektive negativa konsekvenser och därför är vi också intresserad om vad de ser som positivt respektive negativt med fildelningen en del i detta kan vara påverkat köpbeteende hos individerna.

De resultat vi får ut av enkäterna kommer vi sedan jämföra mot eventuella teorier och tidskrifter som finns rörande ämnet för att finna samband och eventuella skillnader. Intressant är också om vår målgrupp är representativ för ett bredare spektra av människor åldersmässigt.

2.7.2 Enkätens utformning

Fråga 1a-c rör respondentens kön, ålder och vilket program respondenten läser på och dessa frågor har vi med för vår egen skull för att se så vi får bra spridning mellan kön, ålder och utbildningsprogram eftersom detta i viss mån kan påverka hur man ser på fildelning.

Fråga 2 berör hur respondenten förhåller sig till priserna i handeln för de olika media typer vi har valt att ta med. Här frågar vi respondenten om denne tycker priserna för respektive media är dyra, rimliga eller billiga. Denna fråga anser vi är ytterst relevant då det kan finnas en koppling mellan illegal fildelning och priserna i handeln.

Fråga 3 berör vilken typ av uppkoppling respondenten har tillgång till i hemmet. Uppkopplingen man har i hemmet styr hur mycket information man har resurser till att ladda hem inom en viss tidsaspekt.

Fråga 4 rör om respondenten någon gång har laddat någon av de mediatyper vi valt att ta med för vår undersökning. Har någon aldrig laddat ner något av alternativen så är denna respondent inte heller intressant för alla frågor i vår undersökning. Man kan se denna fråga som en nödvändig gallring.

Fråga 5 är en följdfråga till fråga 4 och om respondenten svara ja på fråga 4 så vill vi veta om denna laddat ner lagligt, olagligt eller båda delar. Om personen bara har laddat ner på lagligt sätt så denne inte intressant för en del av våra kommande frågor. Denna fråga är också en form av gallring men kan också kopplas till andra frågor för att se intressanta samband.

Fråga 6a rör hur ofta respondenten laddar ner de olika medier som vi har med. För varje media finns alternativen aldrig, några gånger om året, varje månad, några gånger i veckan och varje dag. Denna fråga är skapad och ställd för att få insikt i mängd och proportioner och visar också vilka medier som är mest utsatta för olaglig fildelning. Denna fråga kan också kopplas till andra frågor för att få ut intressanta samband rörande vår undersökning.

Fråga 6b är en följdfråga till fråga 6a där respondenten får specificera hur många filer denne laddar från de olika medierna per månad. Denna fråga ger också insikt i mängd och proportioner liksom 6a, men denna fråga är mer specifik. Här kan man se att vissa medier laddas mer frekvent per fil än andra medier.

Fråga 7 frågar respondenten varför denne väljer att ladda ner de medier vi har valt olagligt istället för att köpa dem på lagligt. Vi försåg här respondenten med alternativ som vi anser är vanliga och högst trovärdiga. Alternativen vi gav respondenten var:

- Därför att det är enkelt att ladda ner.
- Därför att det är lättillgängligt.
- Därför att det är för dyrt att köpa.
- Därför att alla andra laddar ner.
- Bryr mig inte om lagen.
- Hade ingen aning om att det var olagligt.

Fråga 8 rör om respondenten efter att ha laddat ner en media sedan gått och köpt den. Om respondenten svarar att denne har köpt nedladdad produkt i efterhand detta är intressant eftersom det skulle kunna innebära att olaglig fildelning kan leda till något positivt även för den drabbade upphovsmannen till median. Alternativen här är ofta, sällan och aldrig.

Fråga 9a rör om respondenten tror sig ha upptäckt något nytt genom fildelning som denne annars troligtvis skulle ha missat. Detta är också intressant då respondenten kan få upp ögonen för nya saker som i sin tur kan leda till både positiva och negativa delar.

Fråga 9b är en följdfråga till 9a och rör om respondenten efter att ha upptäckt något nytt sedan köpt produkten. Denna fråga kan visa på att olaglig fildelning kan leda till att nya vägar öppnas och nya produkter som aldrig annars hade upptäckts av användaren inhandlas.

Fråga 10a berör hur stor del av det material respondenten laddar ner han istället tror sig köpt om det inte funnits tillgång till illegal fildelning. Detta är intressant eftersom svaret på denna fråga kan leda till att upphovsrättsinnehavarna förlorar inkomster på grund av illegal fildelning respektive inte gör det beroende på vad respondenten svarar. Det kan vara en fråga om illegal fildelning ersätter handeln eller inte. Med hjälp av den här frågan kan man få insikt vad respondenten egentligen hade köpt om det inte hade funnits tillgång till illegal fildelning och på så sätt få en insikt i hur stora förlusterna egentligen blir för upphovsrättsinnehavarna.

Fråga 10b berör vilken mediatyp respondenten hellre köper än laddar ner. Detta är intressant att ta reda på eftersom man här kan se vilka produkter respondenten föredrar att köpa i butik eller på annat sätt av diverse olika anledningar.

Fråga 11a berör om respondenten är rädd för att bli tagen av polisen på grund av att denne fildelar. Denna är intressant för olaglig fildelning är ett brott men bryr sig fildelaren om det? Fildelar respondenten trots att han kan bli åtalad och fälld eller hur värderar han riskerna?

Fråga 11b berör moralen hos respondenten kopplat till illegal fildelning. Vi vill med denna fråga få en insikt i hur respondenterna ställer sig moraliskt till olaglig fildelning.

2.7.3 Population

Personerna som har besvarat vår enkät är ungdomar som läser vid gymnasieskolorna Katedralskolan och Teknikum i Växjö. Åldern på de som besvarat våra enkäter var mellan 16-19 år. Valet av försökspersoner begrundar sig på att fildelning är vardag för många av dagens ungdomar och de är väl bekanta med de olika teknikerna rörande fildelning. Om vi istället hade haft en mer spridd målgrupp efter ålder så hade risken varit betydligt större att vi kommit i kontakt med människor som inte varit i kontakt med fildelning förut och därför inte kunnat ge oss de vi söker. Urvalsprocessen av elever gick till på så vis att vi delade ut enkäter till respektive rektorer på skolorna och de fördelade sedan ut enkäterna via lärare till eleverna. Detta var ett smart och smidigt sätt att få ut enkäterna på eftersom vi inte behövde störa någons undervisning. Vi fick också väldigt bra spridning med elever som läste på en rad olika program. Fördelningen mellan män och kvinnor var 59 % män och 41 % kvinnor. Totala summan elever som besvarade enkäten var 141. Detta är vi ganska nöjda med eftersom vi hade ett mål på 150.

2.7.4 Databehandling för enkäter

När våra enkäter var ifyllda och klara behandlade vi dessa manuellt. Vi räknade och noterade resultaten för de olika frågorna. Vi kontrollräknade även alla enkätsvar för att undvika eventuella felberäkningar från vår sida. Efter att ha insett begränsningarna med manuell beräkning och behandling av enkäterna beslutade vi oss för att föra in alla enkätsvar i en access databas. Alla enkätsvar fördes in i en tabell där varje enkät försågs med ett specifikt id. Denna lösning gav oss bl.a. möjligheten att korstabulera olika enkätsvar till olika frågor för att på så vis hitta intressanta samband.

3 Teori

3.1 Upphovsrätt

Upphovsrätt är en rätt som tillfaller den som är upphovsman till ett litterärt eller konstnärligt verk. Ett verk är den intellektuella prestation som någon har utfört, det som någon har skapat. Det är detta som är anledningen till att de rättigheter som skyddar den intellektuella prestationen faller under rättsområdet immaterialrätt - det är fråga om skydd för icke-materiella ting. Ett verk kan vara allt ifrån en kort dikt till en hel roman. Upphovsman kallas den som har skapat verket. Upphovsrätten ger den som skapar en slags ensamrätt till verket och om någon annan ska använda det skapade måste denne be upphovsmannen om lov.

Upphovsrätten syftar till att ge kreatören av ett verk ensamrätten att bestämma över sitt verk. Verk som är skyddad av upphovsrättslagen är skönlitteratur, datorprogram, musikaliskt eller sceniskt verk, filmverk, fotografiskt eller annan bildkonst, alster av byggnadskonst eller brukskonst eller verk som har kommit till på andra sätt (Rosén, 2006).

Man brukar dela in upphovsrätten i två delar, ekonomisk rätt och ideell rätt. Den ekonomiska rätten syftar till att upphovsmannen har ensamrätten att framställa ett exemplar av sitt verk, överföra exemplar av sitt verk, sprida sitt verk, framföra sitt verk och visa upp sitt verk. Det krävs upphovsmannens tillstånd för att dessa rättigheter skall kunna överlåtas till andra.

Det fanns undantag i detta regelverk vad det gäller bl.a. kopiering för privat bruk. Detta undantag kunde tillämpas om du kopierar från ett original, om man inte bortser från kopieringsskydd som förelåg och om man bara kopierar ett eller försvarbart antal exemplar. Men i och med den nya lagändringen som togs i kraft den 1 juli 2005 så skärptes lagen. Skärpningen av lagen införde ett tydligt förbud mot nedladdning av filmer, musik, film och spel samt förbud mot att dela med sig och göra kopior av de olagligt nerladdade filerna om man inte har upphovsrättsinnehavarens tillstånd (Svd, 2005).

Den ideella rätten är en moralisk rätt och denna rätt omfattar i stora drag rätten att bli namngiven och respekterad. Verket får t.ex. inte utsättas för förändringar som kan vara stötande eller kränkande gentemot upphovsmannen. Verket får inte heller uppvisas i

sammanhang då det kan kränka upphovsmannen. Den ideella rätten rör alltså behandling av verket.

Bryter man mot upphovsrättslagen och blir åtalad kan man få upp till två års fängelse och i bästa fall böter. Rättighetshavare har dessutom rätt att begära skadestånd för intrång av olika art i upphovsrätten (Claesson, 2001). Olaglig fildelning är enligt upphovsrättens definition ett direkt brott gentemot upphovsrättslagen.

3.2 Lagens påverkan på fildelning

I september 2006 publicerade Olguin, Deumic och Tu tran en rapport vid Jönköpings Universitet där de hade undersökt huruvida den skärpta lagen kring upphovsrätten påverkat ungdomars attityder gentemot fildelning. Enligt Olguin et al. har lagen hittills inte fungerat som den var tänkt att göra och den har inte haft någon effekt på fildningen. Deras undersökning visade att 8 av deras 92 respondenter påverkats av den nya lagstiftningen det vill säga 8,5 %.

De säger också i sin rapport att anledningen till detta är att det är svårt att stänga ner fildelningshubbar. Resurserna är för knappa i form av kapital och personal. Antipiratbyrån är enligt Olguin, Deumic och Tu tran den organisation som arbetar hårdast för att stoppa den illegala fildelningen och de står för alla anmälningar som gjort gentemot fildelare (Olguin et al., 2006).

3.3 Fildelning genom tiderna

Man kan på ett sätt spåra kopiering och fildelning så långt tillbaka som på 1960-talet. Det var då Philips lanserade dagens kassett format (Vinyl record collectors, 2006). Detta möjliggjorde för första gången för privatpersoner att kopiera emellan varandra och därmed på ett kanske primitivt sätt fildela.

Kassettbandet släpptes som en öppen standard och gjorde succé världen över, eftersom den var mycket billigare och mindre än LP-skivan. Dessutom möjliggjorde den även att lyssna på musik i bärbart format i och med Sonys lansering av sin Walkman 1980 (Vinyl record collectors, 2006).

I början på 1980-talet skapades en debatt av BPI (British Phonographic Industry) om huruvida kassetbanden påverkade skivindustrin negativt. Budskapet ”Taping is killing music (And its illegal)” började ropas, den symbol som användes till detta slagord var ett kassetband med döds-skalle logga, samma logga som piratbyrå idag använder (Piratbyrå, 2006).

Piratbyråns logga

Logga som användes på 1980-talet

Det skapades under denna period även en möjlighet till att spela in från kassett till kassett vilket ytterligare skapade möjligheter till kopiering och bland annat RIAA och STIM ville under denna period bland annat införa en form av straffskatt på både bandspelare och kassetbanden. Sverige införde på grund av påtryckningar 1982 något som kallas kassetskatt (Fleischer, 2005). Denna skatt höjde totalt priset på kassetbanden med ca 40 % för just O-inspelade kassetband som det potentiellt kunde spelas in musik utan upphovsrättsmakarens tillåtelse. Detta fick inte den effekt som önskades så skatten sänktes 1985 för att sedan helt försvinna 1993 även om det från vissa håll fanns krav om skärpt upphovsrättslag.

Kopieringen har sedan början på 80-talet på grund av tekniken fortsatt att öka. Även om fildelning på Internet var något utbrett bland den stora massan så fanns det trots detta en liten mängd människor som med hjälp av BBS (Bulletin Board System), vilket man skulle kunna se som en föregångare till dagens Internet där folk umgicks, diskuterade och bytte program och spel sinsemellan. När Internets och World Wide Web slog igenom i Sverige i början på 90-talet ökade möjligheterna för privatpersoner till att byta filer sinsemellan, även om det då inte fanns några direkt utbredda program för den stora massan som det gör idag utan de enda möjligheterna som fanns var genom diverse webbplatser och IRC som inte var tillräckligt användarvänligt för de flesta. 1991 sattes Standarden för Mp3 filer vilket för första gången möjliggjorde folk att ladda musik i ett komprimerat format.

Det dröjde ända fram tills år 1999 då Napster släpptes och nu fanns nerladdning tillgängligt för i princip alla internetanvändare utan att de behövde besitta någon större kunskap. Napster och Mp3formatet gjorde så att fildelning och nerladdning ökade som aldrig förr. STIM

lyckades även detta år genom påtryckningar få igenom en lag om kassettersättning som än idag är gällande även för CD skivor, DVD skivor och Mp3spelare.

Efter Napsters genombrott började nerladdningen och fildelningen uppmärksammas allt mer och redan i december samma år som Napster släpptes mottog dess skapare den första stämningen. I Sverige förekom det vid denna tid dock inga rättsfall.

Efter att Napster 2001 tvingades stänga ner uppkom en uppsjö olika nya tekniker och program. I takt med att bandbredden hos den genomsnittliga användaren ökade så ökade även nerladdningen. Då Napster enbart klarade av mp3 filer klarade dessa nya program av även andra format. 2001 var också året då DivX formatet släpptes vilket gjorde att video filer kunde komprimeras och därför enklare laddas ner.

Allteftersom bredbandstekniken och ADSL slog igenom i Sverige kunde större filer och fler filer hämtas. Att ladda ner filer var för tillfället inte något olagligt i sig utan det olagliga var att dela ut filerna. Än så länge hade ingen enskild fildelare blivit dömd trots att antipiratbyrån gjorde anmälningar bland annat mot en man i Eskilstuna för att ha delat ut film, denna undersökning lades ner eftersom polisen bedömde att det straffet inte var tillräckligt högt för att ta ut personens IP-nummer (Idg, 2005). Den första Svenska domen mot enskilda fildelare dröjde ända tills 2005 då en 28 åring stod anklagade för att ha spridit filmen ”Hip Hip Hora” via DC++ (Aftonbladet, 2005). Han dömdes till slut av tingsrätten till böter på 16000 kronor för brott mot upphovsrättslagen. Efter detta åtalades och dömdes ytterligare två personer för att ha spridit svenska filmer via fildelningsprogram även dessa fick böter för brott mot upphovsrättslagen.

Nuvarande i skrivandets stund justitieminister Thomas Bodström lyckades även under 2005 driva igenom en lag som kriminaliserade själva nerladdningen av upphovsrättsskyddade filer. Denna lag trädde i kraft den 1 juni 2005, innan hade det enbart varit olagligt att dela ut filer men att ladda ner dessa hade varit fullt tillåtet i lagens ögon.

Under 2006 fortsätter konflikten mellan fildelare och antipiratbyrån och övriga intresse organisationer. Den senaste händelsen var att IFPI anmälde 15 personer för att ha spridit musik olagligt via Internet, detta har ännu inte lett till någon fällande dom.

3.4 Artister och fildelning

Fildelningen har de senaste åren hjälpt artister att nå ut till folket. Bra exempel på detta några av 2005 års stora band såsom Vapnet, Le Sport och We're from Barcelona. Samtliga band lade ut sin musik på Internet och uppmuntrade spridning av den (Muzic, 2006). Det var också detta som till stor del bidrog till att de lyckades slå igenom.

Även om profiten vad gäller skivförsäljning förmodligen inte blir lika hög så tjänar dessa band på att stora skivbolag inte tar större delen av vinsten samt att de marknadsför sig själva på ett sätt som innan fildelning inte var möjligt. Dessa band har fått spridning på hubbar men även uppmärksammats i olika mp3bloggar som började uppkomma under föregående år, där en person kan få en liten text och en mp3 fil med artisten att ladda hem. Detta har i sin tur lett till att fler människor upptäckt dessa artisters musik.

Ser man till större och redan världskända artister är dock fildelning inte något som är direkt omtyckt. Metallica var till exempel det första bandet som uppmärksammades i just detta sammanhang då det anmälde Kaaza för att ha spridit deras musik.

Vad gäller den Svenska musikfronten så protesterade 114 svenska artister mot fildelningen av deras musik (Svd, 2006). Detta var dock i huvudsak större kända artister som kände att de förlorade inkomster även om alla dessa inte i sig hade något emot att deras musik spreds till fler men vissa såg även detta som ett problem. I en intervju med sydsvenska dagbladet sa kända svenska artisten Petter *"De personerna borde fan avrättas, på riktigt"*. *Det är ingen mänsklig rättighet att ladda ner musik."* Samtidigt som Laleh som blev känd under 2005 sa i en intervju *"Ska jag vara helt ärlig är min spontana känsla att det är kul att de vill ladda ner min musik, i första hand för att njuta och se om de sedan vill köpa skivan. Det viktigaste för mig är att få lämna ett avtryck hos människor, att få känna gemenskap med dem som lyssnar"*. Här kan vi även se splittingen hos redan kända artister, vissa har inget emot att bli nerladdade men behöver pengarna för att kunna livnära sig på musiken samtidigt som andra avskyr hela fildelningskulturen.

Man kan med andra ord se på det hela på två sätt, Är du redan känd artist så förlorar du inkomst på din skivförsäljning om folk laddar ner dig är du å andra sidan mindre känd kan

nerladdningen fungera som en port in till kändisskapet, vilket då leder till ökade inkomster i form av konserter och övrig kring försäljning.

3.5 Fildelning

Fildelning innebär att personer delar med sig av sina filer och resurser till andra personer. Det går att fildela genom mindre slutna nätverk och över Internet. För att fildela använder man sig av olika protokoll som möjliggör att tekniken kan tillämpas. Utbudet information som kan fildelas är enormt och detta samt att det är gratis har lett till att fildelningen idag är väldigt utbredd och uppskattad. Enligt olika källor finns det idag ca 600 000 till 1,2 miljoner aktiva fildelare (Wikipedia, 2006).

3.6 P2P

Ett P2P nätverk är ett datornätverk som inte använder sig av klient server modellen. Det är ett nätverk som sammankopplas av noder där de olika noderna inte har förbestämda roller i kommunikationen. Detta innebär att alla datorer i nätverket kan agera i alla roller. Alla datorer i nätverket kan när som helst inta roller som antingen klient eller server. Klient är datorn då den via nätverket ansluter till och hämtar information från en annan dator. Datorn agerar således server då en klient i form av en annan dator hämtar information ifrån den. I klient server modellen är detta inte möjligt utan där är rollerna förutbestämda det vill säga att en klient är alltid användaren i form av en dator och servern är resursgivaren som klienter ansluter till och hämtar sin information ifrån (Subramanian, 2005).

3.8 Piratbyrån

Piratbyrån startades i syfte att stödja de som människor som är av annan åsikt gentemot dagens uppfattningar om upphovsrätt. Piratbyrån stödjer människor som anser sig ha rätten att kopiera information och kultur utan begränsningar. Piratbyrån säger sig dock inte arbeta med att organisera piratkopiering utan säger sig istället vilja ge en annan syn på saken gentemot vad upphovsrättsindustrin lobbygrupper ger. Piratbyrån informerar genom sin hemsida som finns att finna på adressen <http://www.piratbyran.org>. Här kan man se vad piratbyrån står för, läsa om upphovsrätt, få hjälp med piratkopiering, läsa artiklar, läsa intervjuer, ställa frågor, diskutera och länka sig vidare till andra Internetsidor rörande piratkopiering och liknande. Här finns en hel del läsning för att få förståelse för det som förespråkar den fria informationen.

Piratbyrån publicerar kontinuerligt nyheter som informerar om vad som händer runt om i världen vad gäller piratkopiering från olika samhällsvinklar. På byråns FAQ del besvaras olika frågor rörande ämnet i syfte att informera och stödja osäkra användare.

Piratbyrån informerar om det juridiska rörande kopiering och fildelning. I juridikavsnittet på piratbyrån informations sida skrivs om upphovsrättslagen och hur den svarar gentemot kopiering för eget bruk, brytande av kopieringsskydd och andra koder, Peer to Peer och fildelning och länkning. I detta avsnitt besvarar piratpartiet några vanliga frågor rörande piratkopiering för privat bruk också.

Piratbyrån producerar artiklar vars budskap i stort informerar om piratbyråns budskap. Artiklarna rör oftast piratkopiering fast genom lite olika infallsvinklar och förespråkar den på olika sätt. Artiklarna genomsyrar i stora drag det som piratpartiet står för dvs. rätten att kopiera, fildela och att informationen borde vara fri.

Piratbyrån tillhandahåller olika guider som syftar till att hjälpa användaren att använda olika verktyg för att ladda ner och piratkopiera material. Den informerar också om olika format och hur man skall bära sig åt för att komma åt den media man är ute efter såsom film och musik. Man får också hjälp med att behandla de filer man laddat ner på olika sätt efter vad man då har för syfte t.ex. kan de handla om hur man rippar videoströmmar (Piratbyrån, 2006).

3.9 Antipiratbyrån

Svenska Antipiratbyrån bildades 2001 av Filmägarnas kontrollbyrå, Sveriges Branschförening MDTS och Sveriges Videodistributörers Förening. De tre branschorganisationerna representerar sammanlagt över 30 medlemsbolag. Medlemsbolagen består av producenter och distributörer av bio- och videofilm samt datorspel i Sverige.

Antipiratbyrån bildades i syfte att värna om medlemsbolagens upphovsrättigheter och vill i sitt arbete upplysa allmänheten om betydelsen av upphovsrätten. Antipiratbyrån är film och dataspelsbranschens röst utåt när det rör upphovsrätsfrågor och företräder sina medlemmar vid rättsliga ärenden. Antipiratbyrån är piratmotståndare till skillnad mot piratbyrån.

APB samverkar med internationella branschorganisationer som MPA (Motion Pictures Association), IVF (International Video Federation) och ISFE (Interactive Software Federation of Europe).

APB samarbetar med Interactive Software Federation Europe (ISFE), International Video Federation (IVF), Motion Picture Association (MPA) och Nordisk Copyright Bureau (NCB).

Antipiratbyrån stödjer och förespråkar dagens lagstiftning kring upphovsrätten till skillnad från piratbyrån. De informerar om upphovsrätten, lägger ut nyheter rörande upphovsrätt och informerar vad som händer runt om i världen rörande fildelning, lagar etc. Exempel på nyheter kan vara domar gentemot fildelare eller viktiga beslut tagna runt ämnet vid olika instanser. Nyheterna stärker oftast deras ståndpunkt i frågan om upphovsrätten.

Antipiratbyrån svarar också på frågor som t.ex. osäkra fildelare kan ha om vad som är rätt respektive fel (Antipiratbyrån, 2006).

3.10 Uppkopplingsalternativ

En förutsättning för att fildela är att ha en uppkoppling mot Internet. Det finns idag flera olika alternativ att välja bland. Mängden information en användare kan ladda ner styrs av användarens bandbredd. Med mycket bandbredd kan man ladda ner mycket information och data på kort tid och med mindre bandbredd blir det omvänt. Priserna skiljer beroende på vilket alternativ man väljer bland de olika uppkopplingarna. Bandbredden spelar också en stor roll i vilka program användaren kan använda sig av samt vilken åtkomst han/hon får. I t.ex. programmet direct connect ansluter man till olika hubbar och för varje hubb finns olika krav som användaren måste uppfylla, ett av kraven berör ofta bandbredden.

Enligt SCB hade 3,7 miljoner av svenskarna i åldern 16-74 tillgång till bredband i hemmet i början på år 2006. Detta motsvarade 56 % av befolkningen i undersökningsåldern. 51 % bland kvinnorna och 60 % bland männen hade tillgång till bredband. SCB definition av bredband är att man har tillgång till Internet via ADSL, VDSL, kabel-TV, LAN/fiber eller 3G. SCB:s definition för bredband skiljer sig alltså från den definition vi nämner nedan (SCB, 2006).

Telefon modem används inte lika ofta idag eftersom de snabbare alternativen blir allt billigare. Ett enkelt telefonmodem modell v90 erbjuder en hastighet på maximalt 56 kbit/s. Modemet ansluter via telefonlinjen och det är därför inte möjligt att på ett och samma abonnemang samtidigt vara uppkopplad mot Internet och ringa ett telefonsamtal.

ADSL betyder översatt till svenska asymmetrisk digital abonnentanslutning. Med asymmetrisk menas att större delen av bandbredden nyttjas för nerströmsdata (mottagen data) gentemot uppströmsdata (skickad data). För att en abonnent ska kunna använda ADSL krävs att abonnenten har ett ADSL modem samt att det finns ett ADSL modem installerat i den telestation abonnenten kopplar upp sig emot. Avståndet mellan abonnenten och telestationen får inte vara för långt, detta påverkar bandbredden.

ADSL-tekniken erbjuder maximalt 24 Mbit/s (28 Mbit/s med ett speciellt chip från Broadcom) i nerströmshastighet och 3 Mbit/s i uppströmshastighet.

Begreppet **bredband** innebär den del av en ledningskapacitet som inte används för basbandsöverföring. Men bredband har idag blivit ett begrepp i marknadsföring med lite varierande innebörd. Vad som ska få kallas för bredband och inte är idag inte riktigt fastställt, alla leverantörer vill sälja sin produkt/tjänst under namnet bredband. Men det föreslogs redan på ett tidigt stadium att minst 10 Mbit/s symmetrisk bandbredd skulle vara bredband dvs. uppströmmen är lika stark som nerströmmen (Young, 2002).

3.11 Priser och tillgänglighet på media

Priserna på olika media har förändrats till och från genom tiderna. Nedan finns en tabell för den ungefärliga prissättningen i dagsläget. Detta är dock räknat vid beställning från Internet baserat företag

Tabell för priser på olika media typer (Pris uppgifter hämtade från CDON)	
CD Skiva	150 kr och neråt
DVD Film	180 kr och neråt
PC Spel	400 kr och neråt
Konsolspel	600kr och neråt

Möjligheten att få tag på media är omfattande stor i dagens läge. Många större butiker har etablerat sig på Internet vilket i sin tur gör att man kan pressa priser genom att slippa skaffa sig butiker i centralt läge i större städer. Även kedjor som har fysiska butiker har i dagsläget även Internet butiker. Marknaden med nerladdning på laglig väg har även ökat stort den senaste tiden. Idag erbjuder till exempel CDON sina kunder att ladda ner musiken i Mp3 eller WMA format. Att köpa musik på detta sätt blir en betydligt billigare affär än att köpa ett fysiskt album. Detta på grund av att man sparar in pengar på själva skivan, fodral och distribution (CDON, 2006).

Prisexempel:

Moneybrother – Pengabrorsan

Vid legal nerladdning: 99 kr

Köp av album: 149 kr

Även DVD filmer finns tillgängliga för den här typen av nerladdning även om detta fenomen inte är lika vanligt på grund av dess storlek på filerna. Även här kan du ladda ner en film för 99 kr som du sedan har möjlighet att se på i din dator. Detta blir ju dock inte lika fördelaktigt då du saknar möjlighet att föra över filmen på DVD Skiva eller se den någon annanstans.

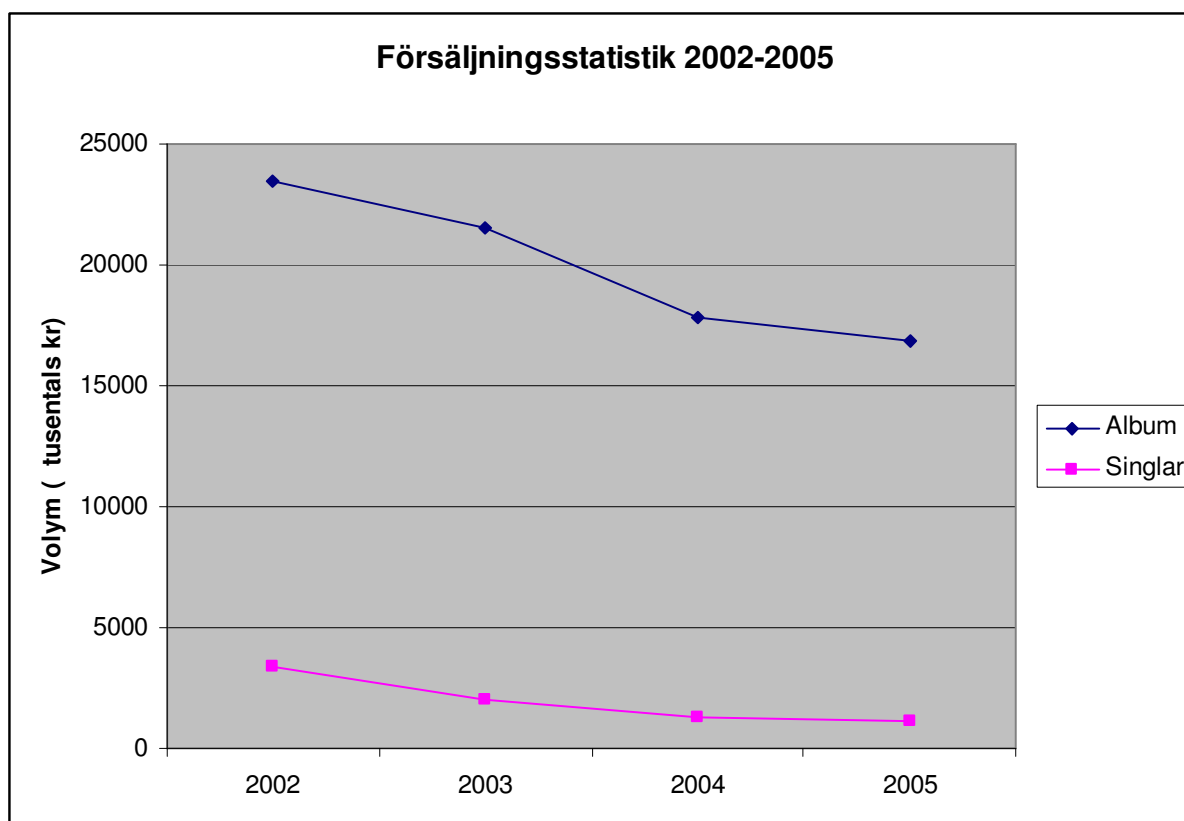
Även PC Spel finns i dagsläget tillgängliga för nerladdning här ligger prissättningen på ca 350 kr (Direct2drive, 2006).

3.12 Förändring i försäljning

Vad gäller förändringen i just försäljningen av musik i fysisk förpackning deklarerar IFPI att försäljningen av fonogram gått ner 20 % om man jämför första halvan av 2004 med första halvan av 2005. Då har å andra sidan försäljningen av digital distribuerad musik ökat med det dubbla under andra kvartalet 2005.

Om man ser till själva försäljningen så redovisar IFPI en neråtgående trend från år 2002 – 2005.

Efter sammanställning av IFPI rapporter mellan 2002 – 2005 ser vi enligt vårt diagram att försäljningen av fysiskt paketerad musik minskad med ca 6,7 miljoner album. Detta ger oss en minskning med ca 30 % jämfört med 2002 års försäljning. Med i beaktning får man dock ta att priset på CD skivor och dylikt inte varit konstant sedan 2002. I pengar handlar skillnaden om ca 550 miljoner skillnad mellan år 2002 och år 2005. Dock har det skett en ökning av digitalt distribuerad musik. Den digitalt distribuerade musiken sålde år 2005 för ca 22 miljoner kronor (IFPI, 2005).

Försäljningsstatistik 02-05 (IFPI, 2005)

3.13 Distanshandel

Posten för statistik för vad som distanshandlas och deras sammanställning över distanshandeln år 2005 visar att två av tre personer i Sverige distanshandlade minst en gång det senaste åren från när undersökningen gjordes. De medier som vi representerar i vår undersökning fanns med i postens sammanställning. Av våra medier var det böcker som var mest eftertraktat via distanshandeln då 29 % av kvinnorna handlade böcker och 23 % av männen handlade böcker på detta vis. Musik faller inom posten benämning skivor och möjligtvis gör spel och program detta också men det är inte lika troligt. 14 % av kvinnorna och 24 % av männen i undersökningen distanshandlade skivor. 10 % av kvinnorna och 19 % av männen handlade film via distans i undersökningen (Posten, 2005).

3.14 Konsumtionsmönster hos fildelare

I mars 2006 publicerade Martin Fransson och David Nyman en uppsats vid Växjö Universitet rörande ämnet fildelning. Syftet med deras arbete var att beskriva tekniker och lagar som tillämpas inom den illigala fildelningen och att ge oss läsare en djupare inblick i om hur teknikerna fungerar, aktörerna och vilka åtgärder som figurerar inom illegal fildelning.

De intervjuade bland annat 20 stycken aktiva fildelare med 28 stycken frågor. De fick bland annat fram genom sina intervjuer vilka konsumtionsvanor fildelarna. Av de 20 aktiva fildelare som de intervjuade svarade 5 stycken att de aldrig köpte några CD-skivor, DVD-filmer, spel eller mjukvaruprogram original.

Musik

11 stycken av deras respondenter hade köpt en CD-skiva det senaste året men resterande 9 svarade att de inte köpt någon CD-skiva inom de senaste två åren.

Film

13 stycken respondenter svarade att de köpt minst en film det senaste året, två hade inte köpt en film på ca två års tid. Och de resterande två hade aldrig köpt en film i sina liv.

Spel

Sex stycken respondenter hade köpt spel inom det senaste året, sex hade inte köpt spel på minst två år och de resterande sex hade aldrig köpt ett spel tidigare.

Program

En person hade köpt ett program inom det senaste året, två personer hade köpt program för ca två år sedan, två personer hade inte köpt några program inom de senaste två åren och resterande 15 respondenter hade aldrig köpt ett program.

4. Empiri

Vi hade som mål att nå ut till 150 elever i gymnasieålder med vår enkät, vi fick svar från 141 elever i åldrarna 16-19 år. Enkäterna fördelades mellan Växjö katedralskola och Teknikum. Enkäten bestod utav 13 frågor med färdigutformade svarsalternativ samt en fråga med utrymme för egna tankar och åsikter. Enkäterna delades ut, besvarades och sammanställdes mellan mars och april månad 2006. Vi inte tillstånd att störa eleverna på lektionstid personligen av rektorerna så utdelningen av enkäterna skedde på så vis att rektorerna fördelade ut enkäterna på olika lärare och lärarna delade i sin tur ut enkäterna till sina elever under lektionstid.

I detta kapitel går vi igenom svaren på dessa enkäter och redovisar detta med hjälp av illustrerande diagram samt förklarande text.

4.1 Könsfördelning

Vår population av elever som var 141st bestod av 59 % killar (83st) och 41 % tjejer (58st). Med tanke på vårt tillvägagångssätt för enkätutdelningen kunde vi inte styra över könsfördelningen men den lyckades bli måttligt jämt fördelad ändå. Diagrammet 4a illustrerar denna fördelning.

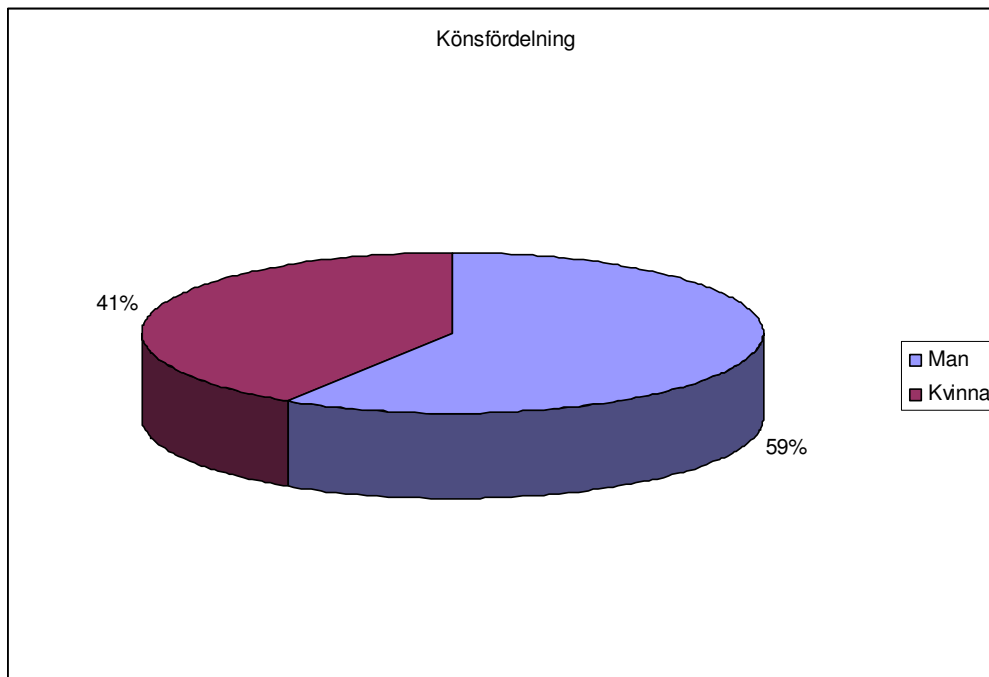

Diagram 1.

4.2 Respondenternas syn på priserna i handeln

En klar majoritet av respondenterna anser att samtliga produkter är för dyra med undantag för böcker. 78 % ansåg att musiken var för dyr i handeln och resterande 22 % ansåg att priserna var rimliga. Vad gäller dataspel ansåg 82 % att priserna var för höga och resterande 18 % tyckte priserna var rimliga. 75 % ansåg att dataprogrammen var för dyra och 25 % ansåg att priserna var rimliga. I frågan om vad respondenterna ansåg om priserna för film ansåg 52 % att priserna var för dyra, 46 % ansåg att priserna var rimliga och 2 % ansåg att priserna för film i handeln var billiga. Däremot märktes en stor skillnad vad gäller åsikterna om priserna beträffande böcker. Endast 26 % ansåg att böckerna var för dyra, Hela 60 % ansåg att priserna var rimliga och 14 % ansåg att priserna för böcker var billiga.

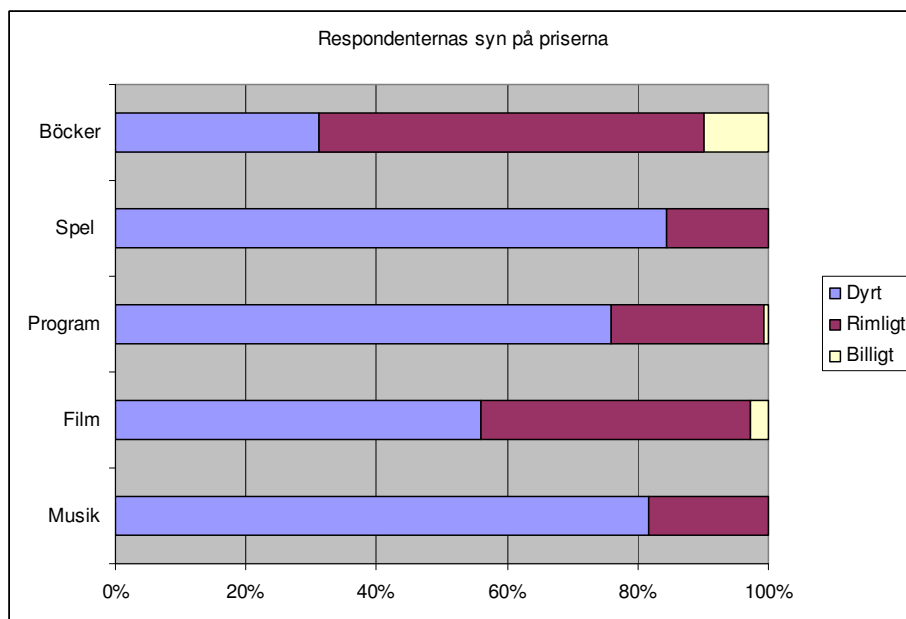

Diagram 2.

4.3 Respondenternas Internetuppkopplingar

Av våra respondenter svarade 99 % att de har tillgång till Internet i hemmet. 1 % av dessa visste inte vilken typ av uppkoppling de hade tillgång till. 9 % hade tillgång till telefonmodem, 46 % hade tillgång ADSL och 43 % hade tillgång till fast bredbandsuppkoppling.

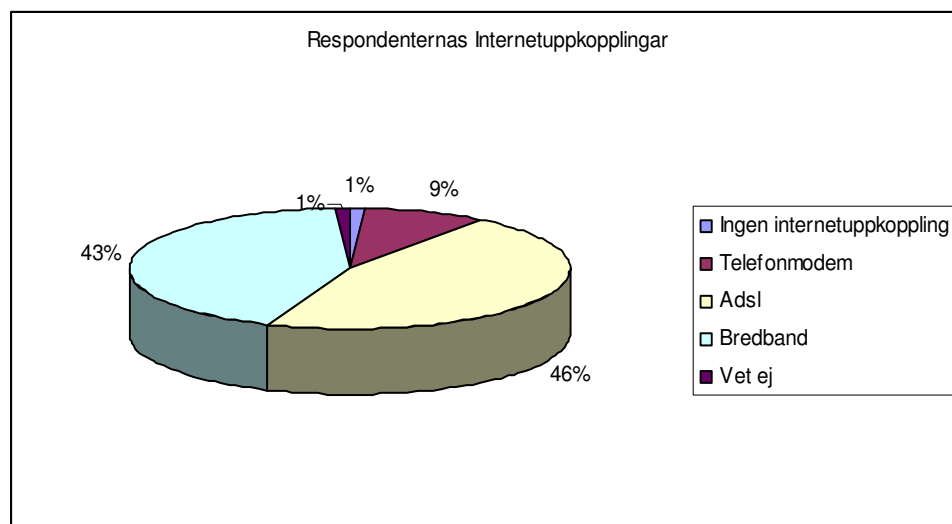

Diagram 3

4.4 Antal av respondenterna som någon gång fildelat

I nedanstående diagram visas vilka av våra respondenter som någon gång använt sig utav fildelning för att ladda ner diverse media, inbegripande musik/film/spel/program eller böcker. Det visade sig att 91 % utav populationen någon gång laddat ner någon form utav media med hjälp av fildelning. Endast 9 % hade aldrig laddat ner någon form utav media.

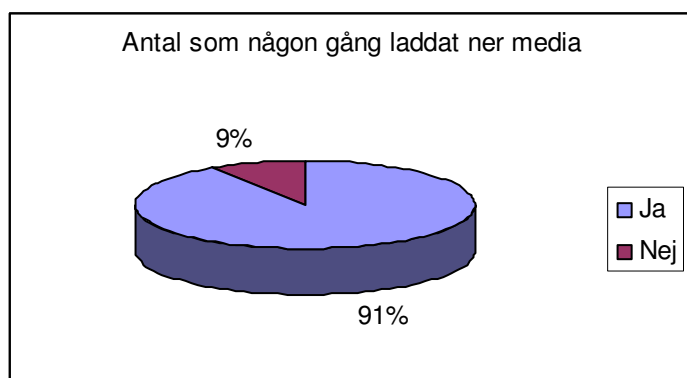

Diagram 4

4.5 Antal av respondenterna som fildelat lagligt kontra olagligt respektive både lagligt och olagligt

Diagram 5 visar på vilken sida av lagen nerladdningarna hos våra respondenter sker på. Dominerande är den olagliga nerladdningen som står för nära hälften av all nerladdning (47 %). Andelen som laddar ner både olagligt och lagligt är 33 % och de som laddar ner enbart lagligt är 11 % av populationen. Resterande 9 % säger sig inte ladda ner något alls. Vilket även kan ses i föregående diagram (Diagram bla bla) då dessa motsvarar den del av populationen som inte använder sig av nerladdning överhuvudtaget.

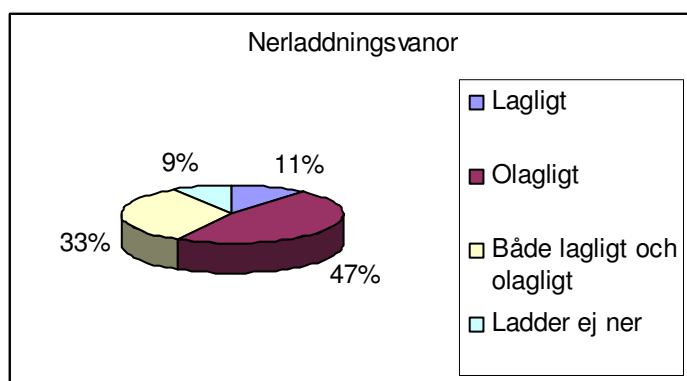

Diagram 5

4.6 Respondenternas nedladdningsfrekvens

Denna fråga tar upp hur ofta/frekvent respondenterna laddade ner de olika medier vi tagit med. Nedan redogörs resultaten för varje typ. Nedan redovisar vi utfallet för varje media typ efter hur frekvent de laddas ner av våra respondenter.

Musik: 18 % av våra respondenter laddade ner musik varje dag. 37 % laddar ner musik några gånger varje vecka. 19 % laddade ner några gånger i månaden, 10 % laddade ner några gånger om året och 16 % laddade aldrig ner musik.

Film: 9 % av våra respondenter som fildelade laddade ner film varje dag. 13 % laddade ner film några gånger varje vecka. 19 % laddade ner några gånger i månaden, 21 % laddade ner några gånger om året och 38 % laddade aldrig ner film.

Spel: 6 % av våra respondenter laddade ner spel varje dag. 4 % laddade ner spel några gånger varje vecka. 11 % laddade ner några gånger i månaden, 30 % laddade ner några gånger om året och 49 % laddade aldrig ner spel.

Program: 5 % av våra respondenter som fildelade laddade ner program varje dag. 4 % laddade ner program några gånger varje vecka. 20 % laddade ner några gånger i månaden, 25 % laddade ner några gånger om året och 46 % laddade aldrig ner program.

Böcker: 2 % av våra respondenter som fildelade laddade ner böcker varje dag. 1 % laddade ner böcker några gånger varje vecka. 1 % laddade ner några gånger i månaden, 13 % laddade ner några gånger om året och 83 % laddade aldrig ner böcker.

Diagram 6 nedan ger en överskådlig bild över utfallet för denna fråga.

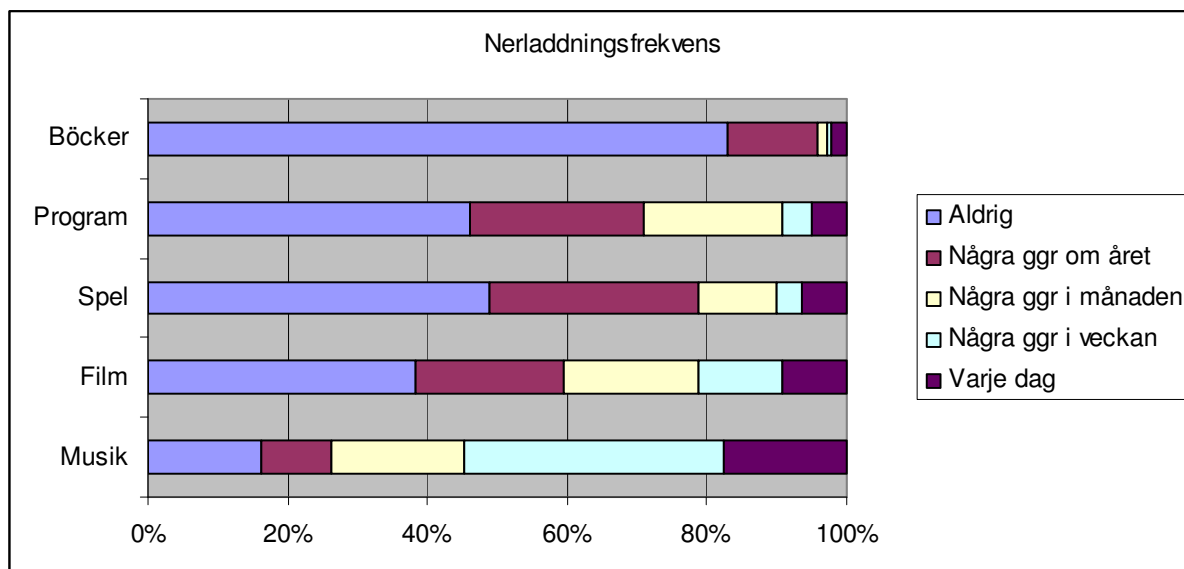

Diagram 6

4.7 Respondenternas nerladdningsmängd

Denna fråga tar upp den kvantitet våra respondenter laddade ner av varje media alternativ vi tagit med. Kvantiteten räknade vi i antal nedladdade filer på månad. Utfallet blev olika för de olika medier vi tagit med nedan redovisar vi detta för de olika typerna.

Musik

14 % av våra respondenter laddade ner mer än 100 filer musik per månad, 21 % laddade ner mellan 30 och 100 filer, 26 % laddade ner mellan 10 och 30 filer, 23 % laddade ner mellan 1 och 10 filer och resterande 16 % laddade aldrig ner musik.

Film

4 % av våra respondenter laddade ner mer än 100 filer film per månad, 1 % laddade ner mellan 30 och 100 filer, 9 % laddade ner mellan 10 och 30 filer, 42 % laddade ner mellan 1 och 10 filer och resterande 44 % laddade aldrig ner film.

Spel

4 % av våra respondenter laddade ner mer än 100 filer spel per månad, 0 % laddade ner mellan 30 och 100 filer, 4 % laddade ner mellan 10 och 30 filer, 39 % laddade ner mellan 1 och 10 filer och resterande 53 % laddade aldrig ner spel.

Program

3 % av våra respondenter laddade ner mer än 100 filer program per månad, knappt 1 % laddade ner mellan 30 och 100 filer, 5 % laddade ner mellan 10 och 30 filer, 40 % laddade ner mellan 1 och 10 filer och resterande 51 % laddade aldrig ner program.

Böcker

2 % av våra respondenter laddade ner mer än 100 filer böcker per månad, strax över 1 % laddade ner mellan 30 och 100 filer, 0 % laddade ner mellan 10 och 30 filer, 11 % laddade ner mellan 1 och 10 filer och resterande 86 % laddade aldrig ner böcker.

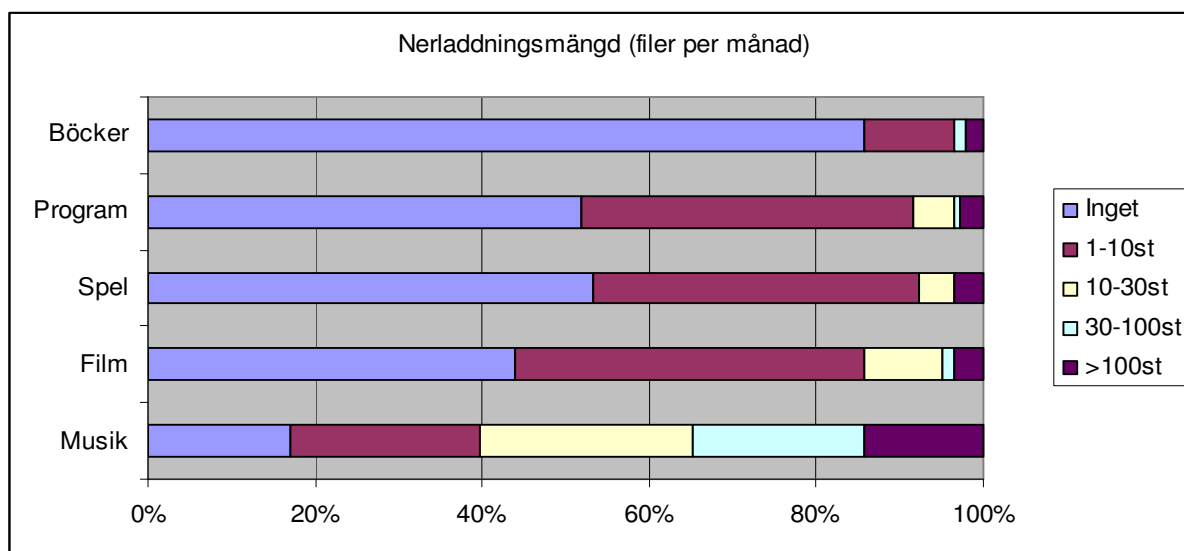

Diagram 6b

4.8 Efterhand köpt produkt

Nedanstående diagram visar hur mycket respondenterna köper efter att ha laddat ner det. 42 % Svarar att de aldrig köper produkter som de laddar ner. 41 % svarar att de sällan köper produkter som de laddar ner. Medan 17 % av respondenterna svarar att de ofta köper produkter som de laddar ner.

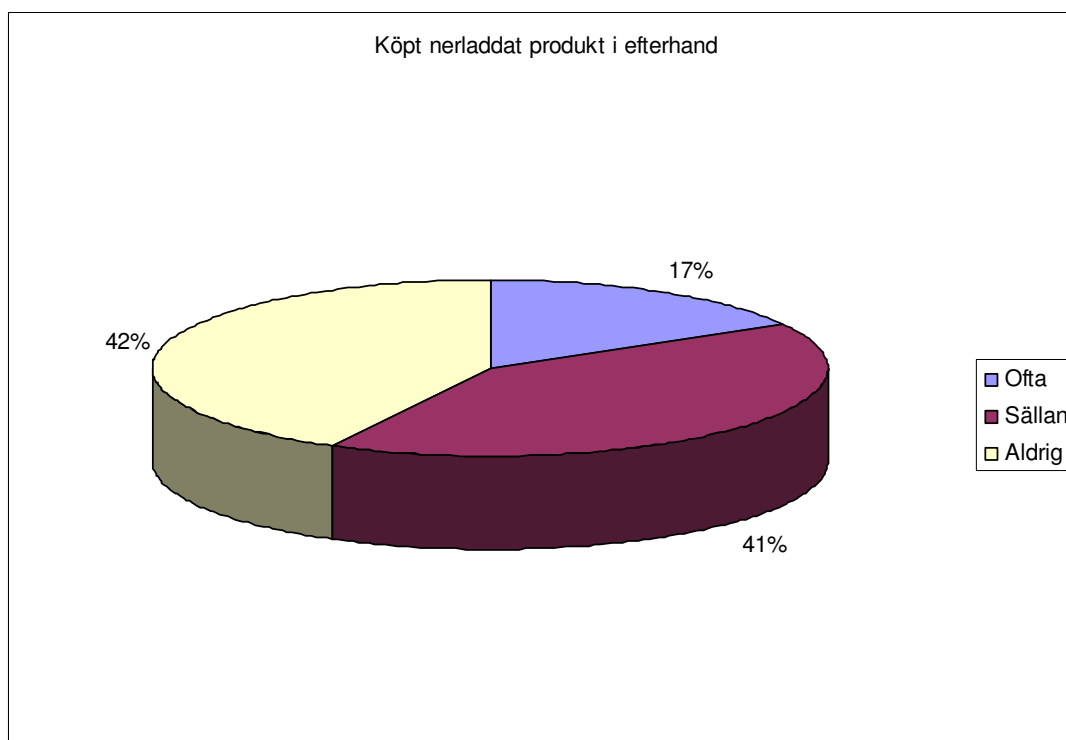

Diagram 8

4.9 Upptäckt nytt genom fildelning

Följande diagram redovisar hurvida våra respondenter upptäckt något nytt genom fildelning, till exempel en film eller låt de annars hade missat. Av de tillfrågade svarade hela 64 % att de ofta fildelning hittat nya saker som de aldrig hade hittat annars. 21 % svarade att de sällan hittat något nytt genom fildelning. Endast 15 % svarade att de aldrig laddat ner något nytt och okänt.

I Diagram B redovisas hur många av de som upptäckt något nytt genom fildelning och sedan köpt produkten i fråga. 17 % utav dessa säger sig ofta köpa den produkt de har upptäckt. Medan 46 % säger att de sällan köper produkten de hittat. Till sist har vi 37 % som aldrig köper produkten de hittat.

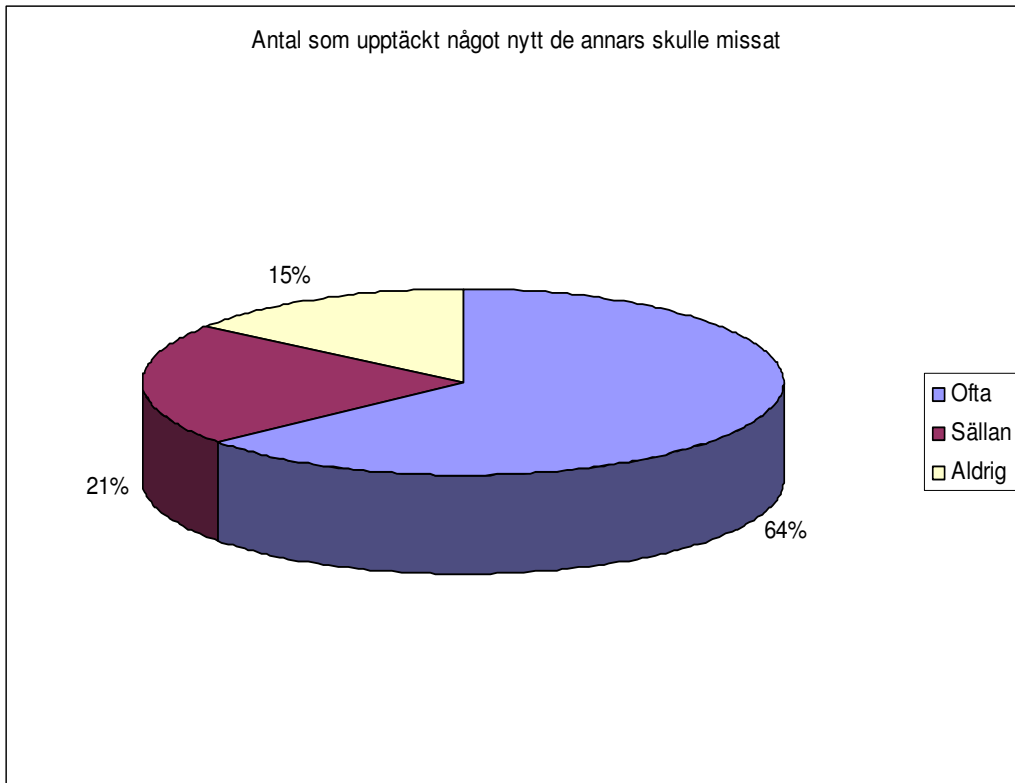

Diagram 9a

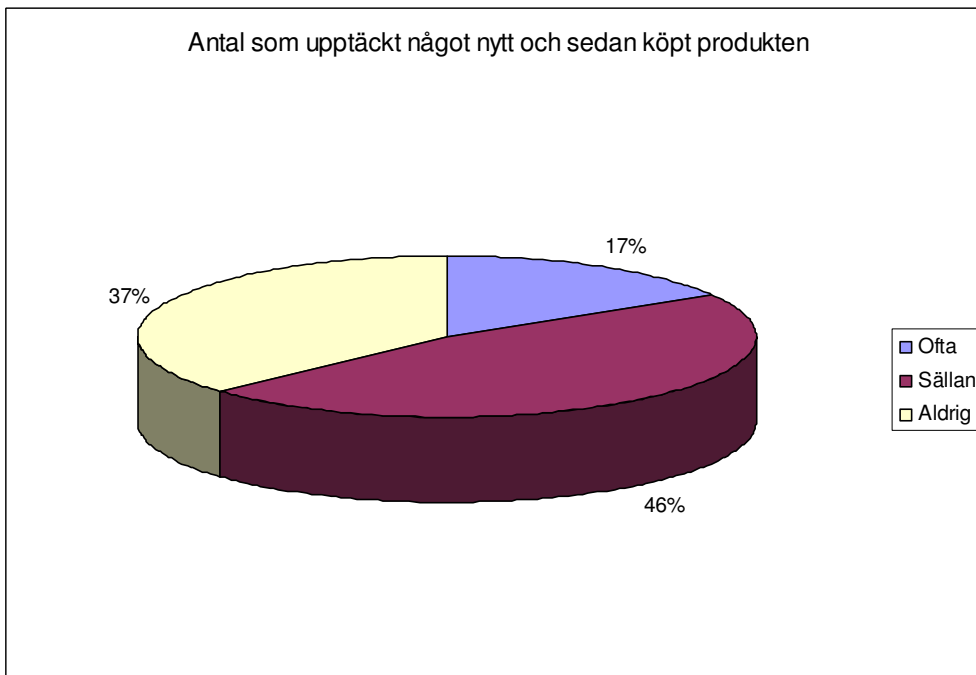

Diagram 9b

4.10 antal respondenterna som trodde att de skulle ha köpt av det de laddade ner om fildelningsteknikerna inte fanns.

Om fildelning inte varit möjligt att tillämpa svarade 8 % att de inte skulle ha köpt något av det som de laddat ner, 61 % skulle ha köpt ett fåtal, 15 % skulle ha köpt det mesta, 1 % skulle ha köpt allt och 15 % valde att inte svara på frågan.

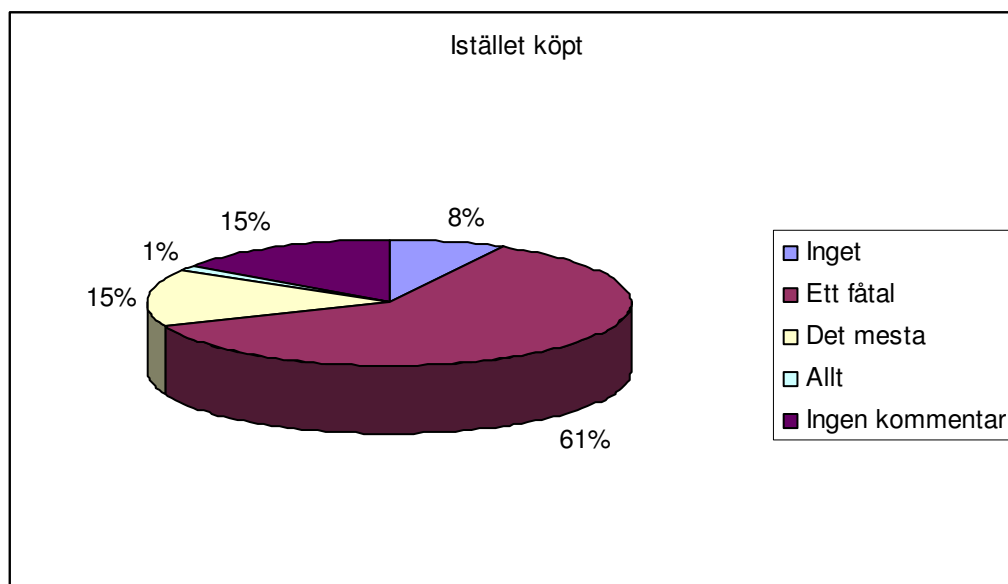

Diagram 10a

4.11 Media respondenterna oftare köpte istället för att ladda ner

12 % av respondenterna svarade att de oftare köpte musik i butik istället för att de laddade ner musik, 31 % köpte oftare film än de laddade ner dem, 28 % köpte oftare spel än de laddade ner dem, 5 % köpte oftare program än de laddade ner och 46 % köpte oftare böcker än de laddade ner dem. Diagrammet nedan visar antal som oftast köper för varje media.

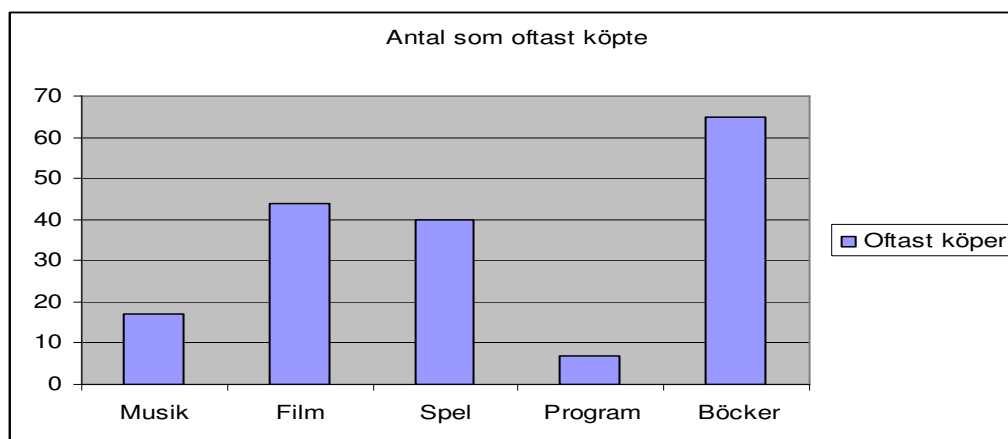

Diagram 10b

4.12 Rädslan för att bli tagen av polis på grund av fildelning

Denna fråga tog upp om våra respondenter kände någon rädsla för att åka fast på grund av fildelning alltså bli åtalade etc. Utfallet blev att 1 % av våra respondenter svarade ja, 16 % var lite rädda och resterande 83 % var inte rädda för att åka fast.

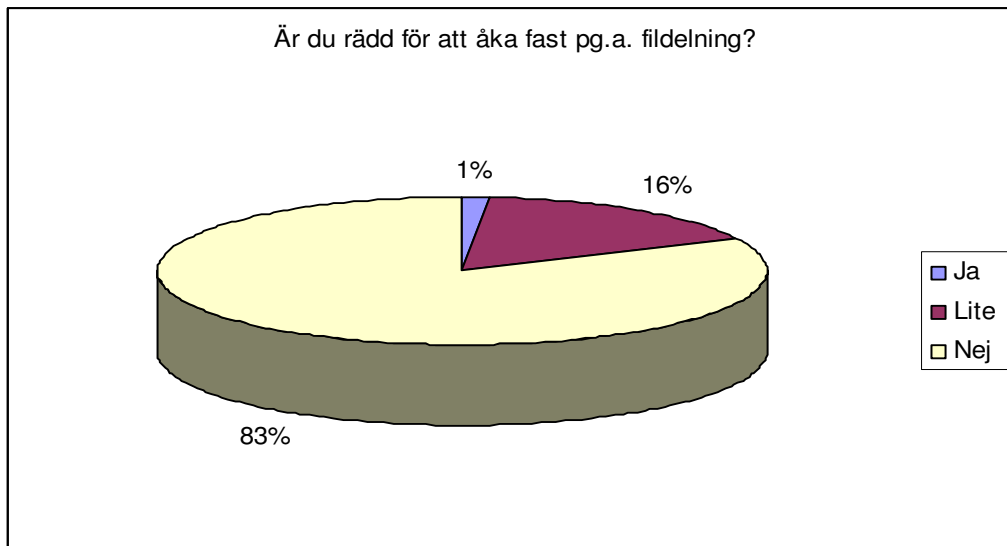

Diagram 11a

4.13 Moralen kring fildelningen

På frågan om respondenterna tyckte det kändes moraliskt fel att ladda ner upphovsrättskyddat material svarade 5 % att de tyckte det, 36 % tyckte det var omoraliskt i vissa fall, 51 % tyckte inte det var moraliskt fel att fildela illegalt och 5 % valde att inte svara på frågan.

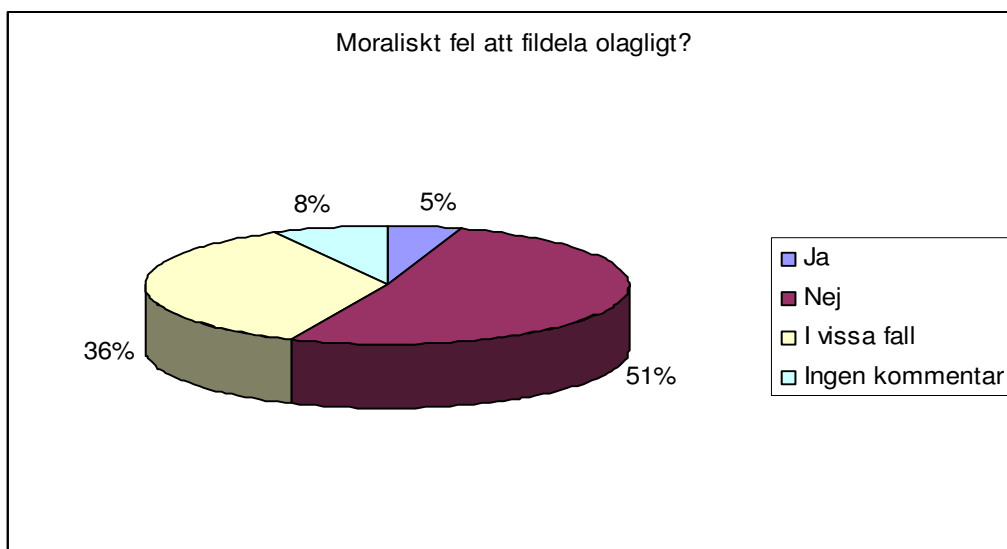

Diagram 11b

4.14 Positivt respektive negativt med fildelning

Denna fråga bestod inte av alternativ utan här fick respondenterna själva skriva ner vad de kunde komma på och reflektera kring vad som är positivt och vad som är negativt med fildelning utan styrning från vår sida. Nedan spaltar vi upp de vanligaste svaren för vad de svarade.

Positivt med laglig samt olaglig fildelning

- Det är gratis.
- Fildelningsteknikerna är enkla att använda.
- Det går snabbt att få hem önskad media.
- Median når ut till en större målgrupp.
- Man kan upptäcka saker man annars troligtvis skulle ha missat.
- Man kan få tag på allt på ett och samma ställe (stort utbud).
- Ett bra sätt för mindre kända artister att nå ut till större och bredare publik.

Negativt med laglig samt olaglig fildelning

- Artister/Företag förlorar inkomster.
- Det faktum att det är olagligt och att man kan bli ställd inför rätta för det.
- Om film och musikindustrin förlorar för stora inkomster så finns risken att kvaliteten på det material de ger ut kommer att minska.

5. Analys

I detta kapitel ska vi analysera resultatet vi fick fram genom vår empiriska studie och jämföra detta mot tidigare studier och statistik som finns tillgänglig.

5.1 Hur skiljer sig fildelningsvanorna mellan olika grupper

Beroende vilken grupp man kollar på så skiljer sig fildelningsvanorna. Det är en rad olika tänkbara faktorer som spelar in på fildelningsvanorna såsom tillgången till tekniken, kunskap om tekniken, moraliska aspekter, intresse samt attityd gentemot fildelning.

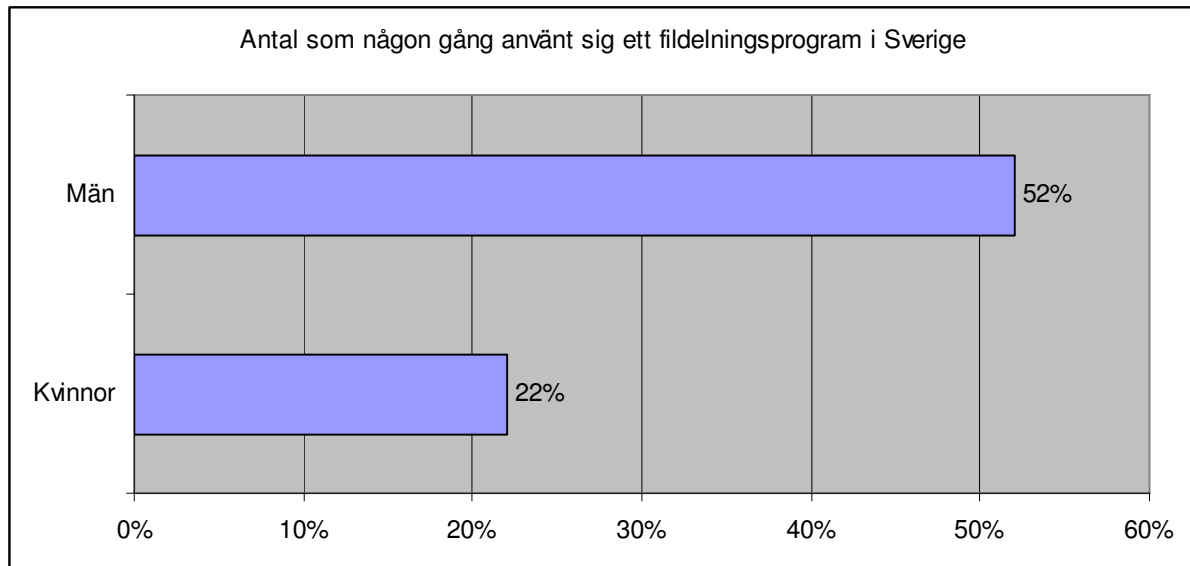
5.11 Skillnaden mellan könen i fildelningsfrågan

Genom vår empiriska studie kom vi fram till att antalet av våra respondenter som någon gång fildelat var väldigt högt jämfört med de nationella siffror som finns. Av de 58 kvinnor som deltog i vår undersökning har 83 % någon gång fildelat och av de 83 män som deltog i vår undersökning har 96 % någon gång fildelat.

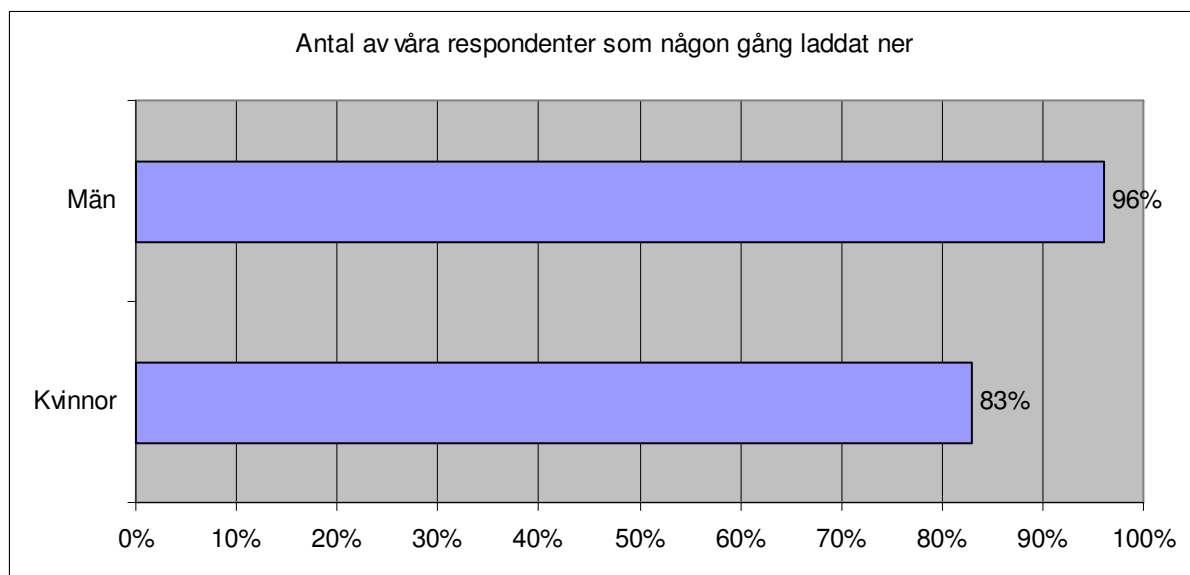
Jämför vi detta med Statistiska centralbyråns (SCB) statistik över hela Sverige ser vi att personer som ligger i åldersgruppen 16-24 år alltså väldigt nära vår population åldersmässigt inte alls når upp till lika höga siffror. SCB:s siffror visar att endast 52 % av männen och 22 % av kvinnorna i den ovan nämnda åldersgruppen någon gång använt sig av ett fildelningsprogram. Det skiljer bara 13 procentenheter mellan kvinnorna och männens svar i vår undersökning medan det skiljer 30 procentenheter mellan kvinnorna och männens svar i SCB:s undersökning (SCB, 2006).

Detta kan bero på en mängd olika faktorer. Dels att den ålderskategori vi jämfört med ligger några år äldre än vår egen (som är 16-19) och dels att våra respondenter endast består av gymnasieungdomar medan SCB:s fråga vänder sig till alla inom just denna ålder, vilket kan påverka det hela. En annan skillnad är frågeformuleringen, då SCB efterfrågat vilka som använt fildelningsprogram har vi efterfrågat vilka som laddat ner eller inte. Likheten mellan

frågorna är stor men viss skillnad föreligger dock. Andra skillnader kan vara att tillgång till tekniken i form av uppkoppling varierar.

SCB:s nationella undersökning

Vår undersökning.

5.12 Bandbredden

Eftersom bandbredden har stor inverkan på vilka volymer man kan ladda ner under viss tid påverkar detta självklart fildelningsvanorna. Detta gäller speciellt när man ska ladda hem större filer såsom filmer, spel och liknande.

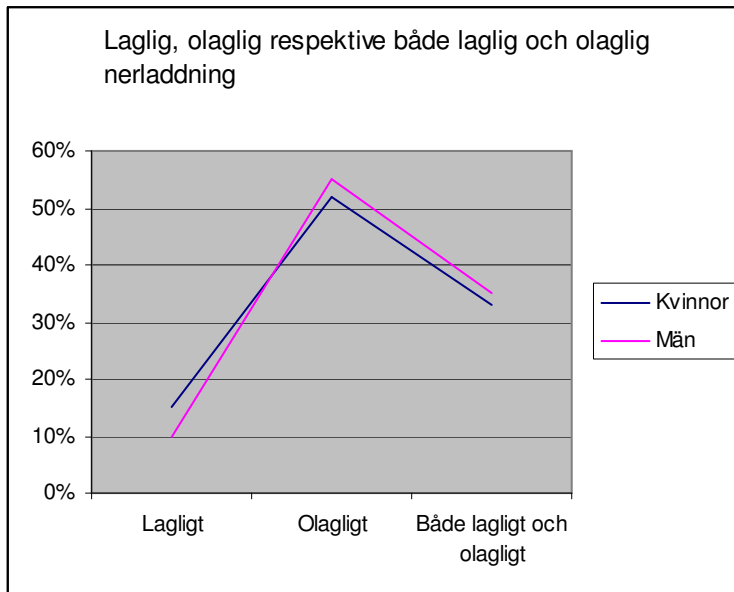
Bland kvinnorna i vår undersökning hade 50 % tillgång till bredbandsuppkoppling och 34 % hade tillgång till ADSL. Detta visar att 84 % av kvinnorna har tillgång till en snabb uppkoppling och har därmed goda förutsättningar till att fildela. Bland männen i undersökningen hade 39 % tillgång till bredbandsuppkoppling och 54 % hade tillgång till ADSL. 93 % av männen i undersökningen hade alltså tillgång till snabb uppkoppling och hade liksom ovan nämnt goda förutsättningar att fildela. Det skiljer alltså 9 procentenheter emellan männen och kvinnorna vad gäller tillgången till snabb uppkoppling mot Internet.

Om man jämför våra respondenters Internet uppkopplingar med SCB:s respondenter rörande samma ämne ser vi en ganska stor skillnad. Dock ska vi ha i åtanke att SCB:s undersökning gjordes på alla åldrar till skillnad från vår. Av kvinnorna var det 51 % som hade tillgång till snabb uppkoppling och av männen var det 60 % som hade tillgång till snabb uppkoppling. Precis som i vår undersökning skiljer det 9 procentenheter mellan kvinnornas och männens tillgång till snabb uppkoppling.

Det skiljer ganska mycket emellan våra respondenter och SCB:s eftersom 56 % av deras totala antal respondenter hade tillgång till snabb uppkoppling och 89 % av våra respondenter hade tillgång till snabb uppkoppling. Här skiljer alltså 33 procentenheter.

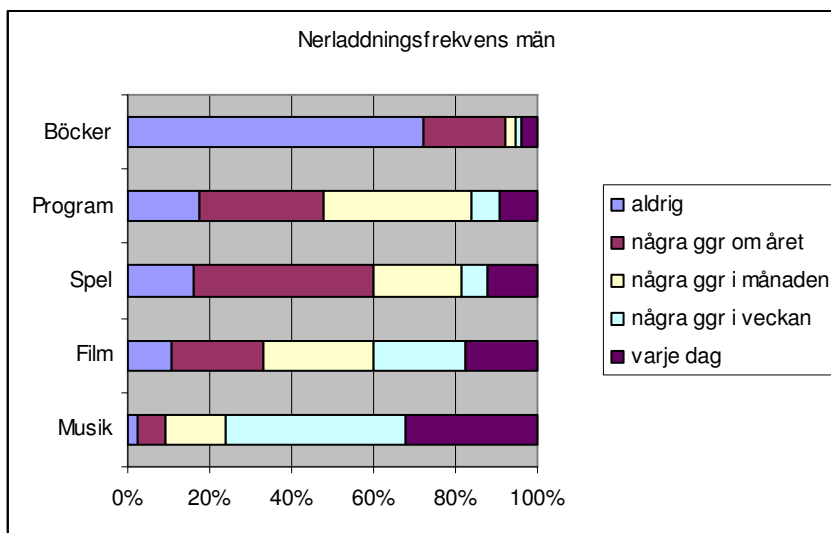
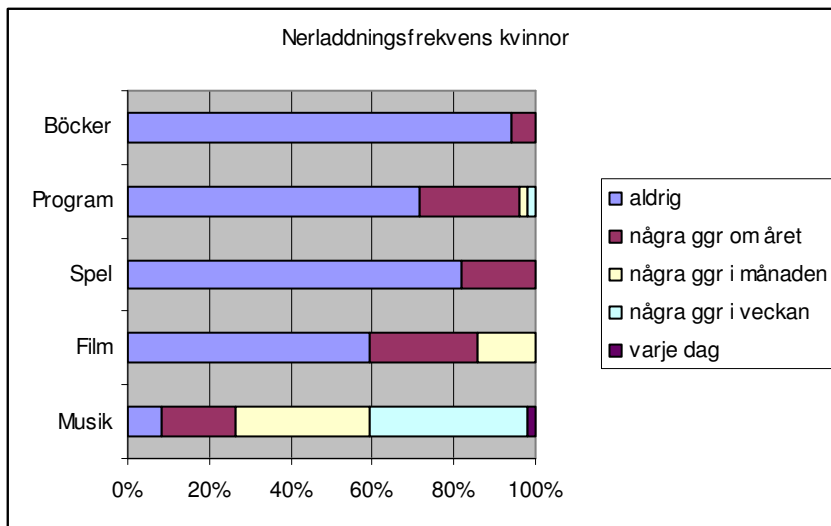
5.13 Nerladdning lagligt eller olagligt

På frågan om respondenterna laddade ner lagligt, olagligt eller både lagligt och olagligt är trenden väldigt lik mellan de båda könen. Männens svar visar dock vara lite mera benägna att fildela olagligt samtidigt som kvinnorna är lite mera benägna att fildela lagligt men det skiljer inte speciellt mycket. Diagrammet visar att de båda könen svar pekade åt samma håll.

5.14 Nerladdningsfrekvenserna

Tidigare har vi konstaterat att en stor del av männen och kvinnorna i vår undersökning hade goda förutsättningar för att fildela utifrån deras bandbredd, männen hade 9 procentenheter bättre förutsättningar sett utifrån bandbreddssynpunkt. Antal nerladdningar per media typ skiljer sig ganska mycket könen emellan i vår undersökning. Männens laddar ner mycket mer frekvent än kvinnorna för varje media typ, detta trots att de har ganska liknande förutsättningar till fildelning i form av bandbredd.

5.2 Hur skiljer sig köp beteendena mellan män och kvinnor

Vi har genom vår undersökning dragit slutsatsen av att fildelningen med stor sannolikhet har påverkat köp beteendet hos vår målgrupp. I och med snabb tillgänglighet till alla sorters media kan man både ladda ner prova och sedan köpa produkten eller tvärtom. Det märks också tydligt att vissa medier är mer populära att köpa i fysisk form än att ladda ner.

Ser man till våra respondenters åsikter till den nuvarande prissättningen på diverse media ser vi att det skiljde sig en del mellan könen.

5.2.1 Musik

Synen på priserna för musik är det som är mest relativt överensstämmande mellan könen, strax över 80 % av båda könen ansåg att priserna var för höga resterande 20 % ansåg att priserna var rimliga. Om man sedan ser till vilka av dessa två grupper som valde att köpa musik framför att ladda ner visade det sig att enbart 20 % av männen respektive 27 % av kvinnorna som ansåg att priserna på musik var rimliga valde att köpa musiken. Av de som tyckte de var dyrt med musik valde endast 12 % av männen respektive 6% av kvinnorna att köpa musiken. På det stora hela innebär det att 12 % av våra tillfrågade väljer att köpa sin musik. Detta märks tydligt om man ser till IFPI:s sammanställda försäljningsstatistik som har gått stadigt neråt de senaste åren. Även om vi inte kan veta med säkerhet att de övriga 88 % som väljer att ladda ner sin musik framför att köpa den hade köpt musik i brist av nerladdningsmöjligheter kan vi rimligen anta att i alla fall en del av dessa 88 % hade köpt musik om fildelning inte hade existerat. Sen får man även se till att fildelningen i sig har öppnat upp en legal marknad där möjlighet till laglig nerladdning mot betalning finns och eftersom 11 % av våra tillfrågade sa sig enbart ladda ner lagligt kan vi anta att en viss procent av dessa betalar för musik eller annan media då laglig nerladdning av musik 2005 omsatte närmre 21 miljoner kronor (IFPI, 2006).

5.2.2 Film

Synen på priserna för film skiljde sig mellan männen och kvinnorna i vår undersökning. 43 % av de kvinnliga respondenterna och 65 % av männen ansåg att filmerna var dyra. 55 % av kvinnorna och 31 % av männen ansåg att priserna var rimliga och 2 % av kvinnorna respektive 4 % av männen ansåg att priserna var billiga. Detta visar att en majoritet av kvinnorna ansåg att priserna för film var rimliga samtidigt som en majoritet av männen ansåg att priserna för film var dyra. 40 % av kvinnorna och 25 % av männen föredrog att köpa musik. Här ser vi ett klart samband mellan kvinnornas och männens syn på priserna och antalet av respektive kön som väljer att köpa istället för att ladda ner. Bland där acceptansen för priserna för film var högre köptes mer och bland männen där acceptansen för priserna var lägre köptes mindre. Enligt posten sammanställning av distanshandeln 2005 valde totalt 14 % att köpa film via distanshandel och detta visar att film faktiskt är ganska populärt att köpa.

5.2.3 Spel

Vid synen på prissättningen för spel ansåg majoriteten av både männen och kvinnorna att spel var dyra, siffrorna bland männen vad gällde deras åsikter om prissättningen dessutom var högre än exempelvis musik. Detta märktes dock inte vad gällde köpandet av spel.

Där svarade ca 33 % av männen och ca 26 % av kvinnorna att de hellre köper spel än laddar ner dem. Till och med så mycket som 28 % av de män som tyckte spel var dyrt valde att hellre köpa spel än att ladda ner. Detta skulle kunna bero på att man lägger ett större värde i spel vilket inte masskonsumeras på samma sätt som andra medier men även att spel är svårare att kopiera. Många spel kräver dessutom en unik nyckel som enbart kan erhållas genom att man köper spelet för att kunna spela det över nätet. Detta skulle kunna jämföras med Fransson och Nymans uppsats där 6 av 20 intervjuade fildelare hade köpt spel det senaste året.

5.2.4 Program

Vid synen på prissättningen för program var männen mer skeptiska än kvinnorna, 78 % av kvinnorna respektive 57 % av kvinnorna ansåg att priserna var för dyra. 41 % av kvinnorna och 11 % av männen ansåg att priserna var rimliga. 2 % av kvinnorna och ingen av männen ansåg att priserna för program var billiga. Detta sa en del om vår målgrupp eftersom att om man ser till nerladdningsfrekvenser vi tagit fram så är det betydligt mer män än kvinnor som laddar ner program. Större delen av kvinnorna laddar aldrig ner program samtidigt som större delen av männen åtminstone gör det några gånger om året. Det var väldigt få som föredrog att köpa program istället för att ladda ner dem. Genom våra siffror skulle vi kunna anta att kvinnor sällan varken köper eller laddar ner program och därigenom inte har så stor koll på prissättningen. Detta kan vara en av förklaringarna till att så stort antal av kvinnorna ansåg program ha rimliga priser. Även detta kan man dra paralleller till Fransson och Nymans uppsats där endast en person av de tillfrågade hade köpt ett program det senaste året medan 15 av de 20 tillfrågade personerna aldrig köpt ett program i hela sitt liv.

5.2.5 Böcker

Böcker skiljer sig ganska mycket från de övriga medierna. 22 % av kvinnorna och 37 % av männen ansåg att böcker var dyra. 71 % av kvinnorna och 51 % av männen ansåg att de var rimliga priser och 7 % av kvinnorna respektive 12 % av männen ansåg att priserna för böcker var billiga. Det var större del av männen som ansåg att priserna var dyra för böcker men samtidigt var det också större del av männen som ansåg att böckerna är billiga gentemot

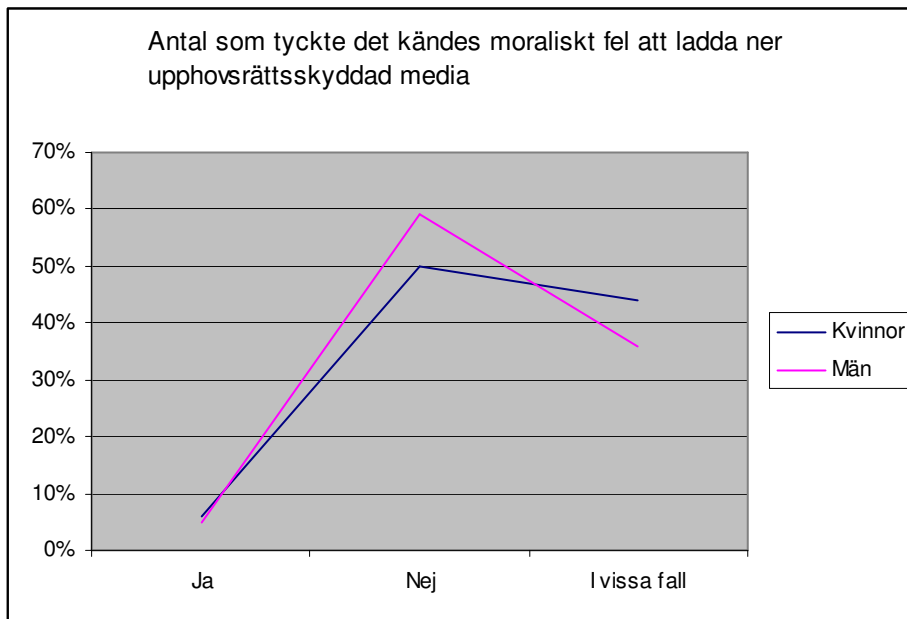
kvinnorna. Det är fler män procentuellt sätt som laddade ner böcker men också fler män som enligt vår undersökning procentuellt sätt föredrog att köpa dem. En slutsats vi kan dra är att böcker inte var speciellt populärt att ladda ner av vår målgrupp. Böcker verkar vara den media typ som individen helst vill ha i fysik form, eftersom det inte är lika behändigt att läsa en bok på dator eller utskrivet på en mängd papper. En annan förklaring till att böcker anses som billiga eller rimliga i priset skulle kunna vara att priset sjunkit sedan bok momsens slopades. I postens sammanställning för distanshandel 2005 visade det sig också att totalt 26 % köpte böcker via distanshandel och att böcker var den populäraste media av de medier vi tagit med att köpa på detta vis även i denna undersökning, detta stärker det resultat vi fått fram att böcker är en av de medier som är mer populär att köpa än att ladda ner.

5.3 Lagen och moralens inverkan på fildelningen

Av våra kvinnliga respondenter var det 85 % och av våra manliga respondenter 90 % som emellanåt fildelade olagligt och detta är enligt upphovsrättslagen ett brott som på straffskalan kan jämföras med stöld. På frågan om våra respondenter tyckte det var moraliskt fel att ladda ner upphovsrättsskyddad media ansåg 6 % av kvinnorna respektive 5 % av männen att det kändes moraliskt fel att ladda ner upphovsrättsskyddad media, 50 % av kvinnorna och 59 % av männen ansåg att det inte kändes fel. Resterande 44 % av kvinnorna och 36 % av männen ansåg att det kändes fel i vissa fall. Detta visar att finns kvinnor respektive män som laddar lagligt men som ändå inte tycker det är moraliskt fel att fildela olagligt. Överlag är det från vår målgrupp alltså accepterat att fildela olagligt. Skillnaderna mellan kvinnorna och männen i detta avseende är inte stora men det är större del kvinnor som tycker att det känns fel att fildela olagligt.

Att fildela olagligt är idag straffbart och av våra respondenter var det som tidigare konstaterat många som gjorde detta. Men 0 % av kvinnorna i vår undersökning var rädda för att åka fast på grund av fildelning, 83 % var totalt orädda och resterade 17 % var lite rädda.

Hos männen var det 3 % som var rädda för att åka fast, 77 % var totalt orädda och resterade 20 % var lite rädda. Könen emellan är siffrorna väldigt lika men männen visade enligt vår undersökning en större oro för att åka fast.

Vid Jönköpings Universitet publicerades september 2006 en uppsats som tidigare nämnt där de undersökte hur de nya lagändringarna kring upphovsrättslagen som togs i bruk den 1 juli 2005 har påverkat attityderna hos fildelare. De kom fram till att 80 % av deras målgrupp som var ungdomar inte påverkats av lagen. Vår undersöknings resultat visar väldigt liknande tendenser då väldigt många ur vår målgrupp fildelade aktivt och ganska omfattande. Lagen verkar inte ha fått speciellt stor effekt, så länge individen inte ser nåt moraliskt fel i sina handlingar kommer denne att fortsätta handla (Olguin et al., 2006).

6. Resultat

6.1 Slutsats

Genom vår empiriska studie har vi kommit fram till att en hög procentuell del av ungdomar i Växjö använder sig utav fildelning. Jämfört med SCB:s undersökningar ligger Växjö något över riksgenomsnittet. Att just gymnasieungdomar fildelar i den grad som de gör kan delvis bero på hög procentuell tillgång till stor bandbredd, moralisk syn på fildelningen och att lagarna inte är avskräckande nog på grund utav få antal dömda personer.

Skillnaden mellan könen i vår undersökning skiljer sig mest frekvent i en punk nämligen nedladdningsfrekvenserna. De båda könen har relativt lika förutsättningar till fildelning, snarlikt syn på fildelningen dock när det kommer till nerladdningsfrekvens låg männen en bra bit före för de flesta medier.

I jämförelsen mellan vår population och SCB:s population (hela svenska folket) finns en del olikheter. Klyftan mellan könen i SCB:s undersökning är mycket större än i vår undersökning i frågan om vilka som fildelat. Även tillgången till bandbredd skiljer en hel del, detta kan dock bero på att just den undersökningen gjordes i alla åldrar.

Vi kan alltså dra slutsatsen att yngre i regel har tillgång till mer bandbredd och mer tekniskt kunnande än den äldre generationen. Detta märks även om man ser till vilka som använt fildelningsprogram, ju längre upp i ålderskategorierna man kommer desto lägre användande.

När det gäller köpbeetende har vi kommit fram till att fildelningstekniken i allra högsta grad påverkat ungdomars köpbeetende. Även om vissa varor fortfarande är populära att köpa såsom böcker, vilket i sin tur skulle kunna förklaras med att detta är enklast att konsumera i ”fysisk form”.

Böcker var den mediatyp som våra respondenter helst köpte, 46 % totalt över båda könen valde hellre att köpa böcker än att ladda ner dem. Film följde som den näst populäraste media att köpa istället för att ladda ner då 31 % av våra respondenter svarade.

Förvånande var dock att även spel låg högt upp bland de medier man hellre köpte än laddade ner, 28 % av våra respondenter svarade detta, speciellt om man ser till den manliga delen av

populationen. Detta trots att majoriteten ansåg spel vara dyrt. Musik som till exempel rankades som lika dyrt som spel hamnade dock betydligt lägre ner på listan över vad man hellre köper. Detta kunde vi även styrka med resultaten som Fransson och Nyman kom fram till i sin uppsats även om detta inte var en lika omfattande undersökning.

Musik och program var minst populära att inhandla då 12 % valde att köpa musik och 5 % valde att köpa program.

I vår undersökning har vi även kommit fram till att de lagar och de regler som finns kring upphovsrätt inte har speciellt hög inverkan på fildelandet. En väldigt liten del av populationen ansåg att det är moraliskt fel att fildela och en lika liten del var rädda för att åka fast för illegal fildelning.

6.2 Diskussion

Ämnet fildelning i sig är ett högst aktuellt ämne i dagens samhälle. Debatten mellan förespråkare och motståndare har gått på högvarv i media de senaste åren. Att skriva en uppsats om ämnet har varit svårt med tanke på att den mesta informationen som finns är vinklad antingen åt det ena eller andra hållet.

Att vi lyckades få en så pass omfattande empirisk studie som vi ändå fick är vi väldigt nöjda med. Även om vi känner att vissa frågor skulle ha kunnat formuleras annorlunda.

Vad gäller resultatet av denna uppsats så hamnade vi ungefär där vi väntade oss med vissa överraskningar. Vi anade hela tiden att antalet fildelare skulle hamna högt. Men inte så högt som det väl gjorde, samt att vi trodde att skillnaden mellan könen skulle ha varit större än vad den faktiskt var. Att spel skulle hamna på listan över vad folk oftare köpte än laddade ner var också en överraskning.

Det var också intressant att se hur pass lite folk egentligen brydde sig om lagen, trots de omfattande lagändringar som skedde i upphovsrätten över ett halvår innan vår undersökning. Vi hade förväntat oss att fler skulle vara rädda för att åka fast, även om det kanske är logiskt att med tanke på så få antal dömda så räcker det förmodligen inte till att avskräcka den stora massan som faktiskt fildelar. Det känns som att eftersom fildelning är ett så stort fenomen och så många gör det utan större moraliska betänkligheter vad gäller upphovsrättsmakarnas inkomster så blir det legalt i den stora massans ögon.

Vi tror personligen att fildelning inte är något som man kommer att kunna lösa genom att förbjuda det och så länge parterna är oense om hur det hela ska lösas kommer folk fortsätta ladda ner alla sorters media med gott samvete.

Litteraturförteckning:

Studentlitteratur/Böcker

Backman, J. (1998). *Rapporter och uppsatser*, Studentlitteratur.

Rosén, J. (2006). *Upphovsrättens avtal*, Norstedts juridik.

Thurén, T. (1991). *Vetenskapsteori för nybörjare*, Liber.

E-böcker

Subramanian. R. (2005). *Peer-to-Peer Computing: The Evolution of a Disruptive Technology*, Idea Group Publishing.

Young. L. (2002). *Internet: The complete reference*, McGraw-Hill Professional.

Tidskrifter

Renman, K. (2001). *Upphovsrätt*, Stockholms Universitet.

Posten. (2005). *Distanshandeln idag*, 1, 3-6.

Rapporter

Olguin, R., Deumic, A., Tu tran T. (2006). *Hur effektiv är den nya lagen och har den lyckats påverka attityderna hos fildelare?*. Jönköping: Jönköpings Universitet.

Fleischer, R. (2005). *Kassettband och kassettersättning*. Stockholm: Stockholms Universitet.

Fransson, M., Nyman, D. (2006). *Illegal fildelning i P2P-nätverk*

"Det är lugnt, du får bara böter". Växjö: Växjö Universitet.

Internetkällor

Aftonbladet. (2003). *Napster skapade panik i branschen*. Hämtad 2006-05-04, från <http://www.aftonbladet.se/vss/noje/story/0,2789,374202,00.html>.

Aftonbladet. (2005). *Första fildelaren inför rätta*. Hämtad 2006-05-18, från <http://www.aftonbladet.se/vss/it/story/0,2789,711684,00.html>.

Allmedia (2006). *Hollywood försöker stoppa kända sajter*. Hämtad 2006-09-14 från <http://www.allamedia.com/artiklar/bittorrent.shtml>.

Antipiratbyrån. (2006). *Antipiratbyrån*. Hämtad 2006-10-02 från <http://www.antipiratbyran.com>.

Antipiratbyrån. (2006). *Fakta om upphovsrätt*. Hämtad 2006-05-07 från <http://www.antipiratbyran.com/index.htm?id=facts#1>.

Artiklar.se. (2006). *Störst utbud, snabbast tankning*. Hämtad 2006-09-14 från <http://artiklar.se/articles/10/3/Fildelningsguide>.

CDON. (2006). *Priser*. Hämtad 2006-10-14 från <http://www.cdon.se>.

Direct2drive. (2006). *Direct2drive*. Hämtad 2006-11-01 från <http://www.film2home.se>.

Idg. (2005). *Fildelare i Eskilstuna slipper åtal*. Hämtad 2006-05-19, från http://www.idg.se/ArticlePages/200503/29/20050329164123_IW/20050329164123_IW.dbp.asp?s=022222222222222233333333333330012222222222222222333333333333301&nolimit=true.

IFPI. (2006). *Kraftig försäljningsökning för skivindustrin i december*. Hämtad 2006-10-05, från <http://www.ifpi.se/statistics.aspx>.

Muzic. (2006). *Resumé: Årslistan 2005*. Hämtad 2006-09-02, från <http://www.muzic.se/show.php?typ=artiklar&id=38>.

Napster. (2006). *FAQ*. Hämtad 2006-09-13, från <http://www.napster.com/faq.html>.

Piratbyrån. (2006). *Piratbyrån*. Hämtad 2006-10-02 från <http://www.piratbyran.org>.

Piratbyrån. (2006). *Kassetten och dödskallen*. Hämtad 2006-10-04 från <http://piratbyran.org/?view=articles&id=82>.

SCB. (2006). *It-statistik*. Hämtad 2006-10-21, från http://www.scb.se/templates/pressinfo____187176.asp.

Susning.se. (2006). *Allmänt om direct-connect*. Hämtad 2006-09-11, från http://susning.nu/Direct_Connect.

Svd. (2006). *Artister i protest mot nedladdning*. Hämtad 2006-05-19, från http://www.svd.se/dynamiskt/naringsliv/did_9560323.asp.

Svt. (2006). *Första fildelningsdomen blir vägledande*. Hämtad 2006-09-11, från <http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=28859&a=466549>.

Vinyl-record-collectors. (2006). *The history of sound In Chronological Order*. Hämtad 2006-05-16 från: <http://www.vinyl-record-collectors.net/history-of-sound-5.htm>.

Vinyl record collectors. (2006). *The history of sound In Chronological Order*. Hämtad 2006-05-16 från: <http://www.vinyl-record-collectors.net/history-of-sound-7.htm>.

Bilaga 1 – Enkätundersökningen

Enkät – Fildelning

060317

Denna enkät ligger till underlag för vårt examensarbete som vi bedriver vid Växjö Universitet på det systemvetenskapliga programmet. Syftet med enkäten är att få en bild av hur studenter ser på fildelning och vad studenterna har för fildelningsvanor. Med fildelning menas att man sprider och laddar ner filer via olika verktyg på Internet.

Denna enkät är anonym och det är viktigt för vår undersökning att ni svarar ärligt på frågorna. Ringa in de alternativ som passar dig bäst.

1. Kön?	Man	Kvinna

2. Vad tycker du om priset i handeln?			
Musik	Dyrt	Rimligt	Billigt
Spel	Dyrt	Rimligt	Billigt
Programvara	Dyrt	Rimligt	Billigt
Film	Dyrt	Rimligt	Billigt
Böcker	Dyrt	Rimligt	Billigt

3. Vad har du tillgång till för Internet uppkoppling i hemmet?				
Ingen alls	Modem	ADSL	Bredband	Vet inte

4. Har du någon gång laddat ner musik/film/spel/program/böcker?	
Ja	Nej

5. Om ja, laddar du då ner lagligt eller olagligt?		
Lagligt	Olagligt	Både lagligt och olagligt
<i>Med olagligt avser vi upphovsrättsskyddad media som du enligt lag inte har rätt att ladda ner utan egentligen skulle få betala för i butik eller online. Obs även tvserier räknas som olagligt att ladda ner.</i>		

6a. Hur ofta laddar du ner följande media?					
1=aldrig, 2=några ggr om året, 3=några ggr varje månad, 4=några ggr i veckan, 5= varje dag					
Musik	1	2	3	4	5
Film	1	2	3	4	5
Spel	1	2	3	4	5
Programvara	1	2	3	4	5
Böcker	1	2	3	4	5
6b. I vilken mängd laddar du ner följande media? (Antal filer per månad)					
Musik	Inget	1-10	10-30	30-100	>100
Film	Inget	1-10	10-30	30-100	>100
Spel	Inget	1-10	10-30	30-100	>100
Programvara	Inget	1-10	10-30	30-100	>100

Böcker	Inget	1-10	10-30	30-100	>100

7. Varför väljer du att ladda ner "olagligt" istället för att köpa/ladda ner laglig? (Ringa in alla alternativ som passar)

Enkelt	Lättillgängligt	För dyrt att köpa
För att alla andra gör det	Bryr mig inte om lagen	Hade ingen aning om att det var olagligt

8. Om du gillar produkten du laddat ner har det då hänt att du köpt produkten i efterhand?

Ofta	Sällan	Aldrig

9a. Har du någon gång genom nerladdning upptäckt något nytt som du annars hade missat?

Ofta	Sällan	Aldrig

9b. Har du då sen i efterhand köpt produkten?

Ofta	Sällan	Aldrig

10a. Om det inte funnits tillgång för nedladdning hur stor del av det du laddar ner hade du då köpt istället tror du?

Inget	Ett fåtal	Det mesta	Allt

10b. Vilka av följande media köper du oftare istället för att ladda ner?

Musik	Film	Spel	Program	Böcker

11a. Är du rädd för bli tagen av polisen på grund av fildelning?

Ja	Nej	Lite

11b. Tycker du själv att det känns moraliskt fel att ladda ner upphovsrättsskyddad media?

Ja	Nej	I vissa fall

12. Om du gillar produkten du laddat ner har det då hänt att du köpt produkten i efterhand?

Ofta	Sällan	Aldrig

13. Vad tycker du är positivt respektive negativt med fildelning? (Motivera med egna ord)

Matematiska och systemtekniska institutionen
SE-351 95 Växjö

Tel. +46 (0)470 70 80 00, fax +46 (0)470 840 04
<http://www.vxu.se/msi/>